

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — u-
redniška izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Bistveni predpogoji

Iz Pariza prihajajo vesti, da bo zunanji minister Laval otvoril politično novo leto s še tolikokrat napovedanim obiskom v Rimu, kjer bo s predsednikom italijanske vlade zaključil obširen sporazum, ki se bo raztegal na ogromna področja v Afriki, na Sredozemsko morje in v Podonavju. G. Laval je pred božičnimi prazniki ob dveh prilikah zelo jasno poudaril, da je trdno odločen, da sporazum z Italijo sklene, a istočasno je tudi izpovedal, da mu je zveza med Francijo in Jugoslavijo oziroma med Francijo in državami Male zveze nedotakljiva in sveta, tako da v sporazumu z Italijo ne bo žrtvoval ničesar, na kar bi v Podonavju države Male zveze prostovoljno ne pristale. Ako torej danes slišimo, da je francoska vlada pripravljena podpisati sporazum z Italijo, moramo, oslanjajoč se na zgoraj navedeni načeli zunanje politike Pierrea Lavalja z gotovostjo sklepati, da sta se Francija in Italija sedaj našli ne samo v vprašanjih Afrike, ampak tudi v vprašanju ureditve Podonavja, to se pravi z drugimi besedami, da je Italija že morala dati Franciji trdna zagotovila, da v Podonavju ne bo ničesar zahtevala, kar bi šlo proti bitnim interesom Jugoslavije in njenih obeh zaveznic združenih v Mali zvezi. Kateri so ti bitni interesi Jugoslavije, ki morajo biti zaščiteni v francosko-italijanskem sporazumu, ako naj bo kaj vreden in tudi kaj otipljivega prinese k trajni ureditvi miru in mirnega sožitja narodov, ki so naseljeni v Podonavju?

Prvo in osnovno, kar naša država zase zahteva, je, da jo puste na miru, to se pravi, da ji priznajo in zajamčijo njen neodvisen državni obstoj in nedotakljivost njenega državnega ozemlja, da torej za vselej pokopljejo vse katerekoli načrte, ki so morda kdaj ali kje obstojali za nasilno spremembo državnih meja, in da se možnost nasilne revizije končno veljavno in iskreno izbriše iz besednjaka vsake tvorbe zunanje politike v Evropi. V teku zadnjih tednov smo sicer slišali, da predsednik italijanske vlade na predlog Francije, naj italijanska vlada na slovesen način v javni izjavi objavi, da bo spoštovala državno skupnost in neodvisnost Jugoslavije, še ni hotel pristati, toda z ozirom na dejstvo, da bo Laval kljub temu potoval v Rim že prihodnje dni, smo mnenja, da je tudi ta težava že rešena in da bo italijanska vlada bodisi v slovesni izjavi, bodisi v besedilu sporazuma samega, bodisi v posebnem sporazumu z našo državo dala tista potrebna jamstva, da priznava državno skupnost Jugoslavije in da se odreka morebitnim težnjam nekaterih, da se ta skupnost ruši. Kakor hitro imamo od Rima ta čisto načelni pristavek, ki mu seveda morajo slediti tudi temu primerna dejanja, je odstranjena poglobljena ovira za sodelovanje Francije, Italije in nas v podonavskem kotlu.

Drugo, kar prištevamo med bitne interese naše države, ki upamo, da bodo v francosko-italijanskem sporazumu zaščiteni, je usoda jugoslovanske narodne manjšine v Italiji. Kajti brez ureditve tega vprašanja naše sodelovanje s Francijo in Italijo v Podonavju ni mogoče. Naj se to ne razume tako, kot da bi se mi hoteli vmešavati v notranje zadeve kraljevine Italije, niti da je nam v umu kakšna nasilna sprememba državnih meja, toda to nas ne sme ovirati, da na primeren način in v okviru mednarodnega prava vedno in vedno z nova ne postavljamo tega vprašanja na dnevni red, dokler ne bo rešeno zadovoljivo za našo narodno manjšino, kakor se tudi Italija ne čuti ovirane, da brani pravice italijanskega prebivalstva v francoski Tuniziji ali da se povsod hvalevredno zavzema za usodo svojih manjšin po drugih državah, četudi tam ne prebivajo kot velike narodne skupine, ampak samo kot začasni priseljenci, kar pa naša manjšina v Italiji menda ni. Saj Italija osnovnih manjšinskih pravic ni odrekla nemški manjšini v južnem Tirolu. Na sestanku med Mussolinijem in Lavalom bo moralo torej tudi to vprašanje priti na dnevni red, ako je tema dvema državama kaj na tem, da vrnete mir v podonavsko kotlino in da pridobita za sodelovanje tudi našo državo. Nikomur ne pade na um, da bi hotel Italiji predpisovati, kako naj uredi svojo upravo v Julijski krajini. Smernice za to ji daje naravno pravo samo in mednarodne določbe o zaščiti narodnih in verskih manjšin, ki itak obsegajo komaj zelo pičli količniki pravic, ki jih je človek, bodisi da živi osamljen ali v narodnih skupinah, dobil od Boga in so ter ostanejo nedotakljiva lastnina vsake človeške biti. Ako imajo državni resno voljo, da očistijo pota miru — dozdaj nimamo razloga, da bi o dobri volji dvomili — potem z vedrim čelom v imenu naše narodne manjšine pričakujemo olajšav, ki bodo dozdaj napetosti kar čez noč lahko odstranile.

Tretji bitni interes, ki ga ima naša država v Podonavju in ki mora biti zaščiten, ako naj italijansko-francoski sporazum sproži veselo sodelovanje držav Male zveze in posebno Jugoslavije, leži na naši severni meji, v Avstriji. Po pravici povedano, je nam malo mar, ako Italija goji svoja zasebna prijateljstva v Avstriji in na Madžarskem. Kakor nam to ne povzroča strahu, tako nam to tudi ne vzbuja ljubosumnosti. Nikdo ne bo tako otročji, da bi zahteval, naj te ljubezni, ki sedaj cvetijo, na enkrat nehaajo. Naj trajajo dalje. Toda kar mi želimo, je, da Avstrija, ki je naša sosedna na dolgi meji, ne postane zaprti lovišče za kakšne izključne interese. Avstrija mora dobiti mednarodno jamstvo za ohranitev svoje državne neodvisnosti in za nedotakljivost svojega ozemlja tako, da bo enako zavarovana pred vsiljivostjo vseh svojih sosed brez razlike. Vsaka enostranska zaščita avstrijske neodvisnosti mora biti izključena, ker je v interesu miru v Podonavju, da jo ščitijo enako vse države

Pred sestankom Lavalja z Mussolinijem

Kaj zahteva Italija?

Nezaviden položaj francoske diplomacije

Pariz, 27. decembra.

(Od našega pariškega dopisnika.)

O zapletenem in dozdaj vedno bolj zapletajočem se vprašanju sporazuma med dosedanjima glavnima nasprotnikoma v Evropi, Francijo in Italijo, se tudi iz najbolj vodilnih listov ne more posneti ničesar pozitivnega, ampak so tozadevne publikacije gola ugibanja časnika. To, kar brez dvoma stoji kot neobhoden pogoj vsakega sporazuma med Parizom in Rimom, je to, da ne moreta Francija in Italija podpisati nobenega pakta med seboj, v katerem ne bi bila v načelu rešena vsa vprašanja brez izjeme, ki so v Evropi še odprta. Ne gre torej samo zato, da se ustvari med italijansko in francosko politiko popolno soglasje, recimo, glede odnosov z Jugoslavijo, ampak morata obe državi najti isto smer tudi v vprašanju Nemčije in njenih znanih zahtev, ki niso v skladu z izvestnimi določbami versalske mirovne pogodbe. Kdor to vpoševa, bo razumel, da je čisto naravno, če se g. Laval in g. Mussolini še vedno nista srečala na isti črti in da tudi potovanje g. Lavalja v Rim, ki naj bi se na vsak način zgodilo čimprej, še ne bo pomenilo, da je sporazum med Francijo in Italijo do zadnje pike gotov.

Stališče Anglije:

En sam sporazum za vsa vprašanja

To je predvsem stališče Anglije, ki je v zadnjem času za kulisami izdelala načrt splošnega varnostnega pakta evropskih držav, v katerem naj bi sporazum med Francijo in Italijo tvoril samo najbolj važen člen verige. Stvar je zelo idealno zamišljena, toda Velika Britanija je s tem svojim načrtom vprašanje le še bolj zapletla, kajti čim več držav se bo potegnilo v pogajanja, tem več jako med seboj nasprotujočih si zahtev in stališč je treba med seboj spraviti v soglasje. V Franciji se vedno bolj nagibajo k temu, naj bi se sporazum med Francijo in Italijo čimprej dovršil in podpisal, toda v Rimu očitno obstoja tendenca, da to željo francoske diplomacije izrabijo v to, da bi zmagala v Evropi italijanska teza o sodelovanju štirih velesil — Francije, Italije, Velike Britanije in Nemčije —, kar bi potisnilo Malo zvezo in posredno tudi Balkansko alianco na stopnjo podrejenih in manj vrednih držav, ki se naj podredijo diktatom privilegiranih velesil. Razumljivo je, da se prizadete države tega odločno branijo in da stoji Francija, ako bi pomagala Mussolinijevi tezi do zmage, pred izbiro, ali naj odslej nadaljuje svojo dosedanje smer tesnega sodelovanja z državami Male zveze ali pa naj se pridruži politiki g. Mussolinija. Ker je ta dilema za Francijo seveda jako težka, in ker na drugi strani odgovorni francoski državniki na vsak način žele pozitivnih rezultatov v razgovorih z Italijo, se je v zadnjem momentu sklenilo, da bo g. Laval v prvem tednu novega leta potoval v Rim, toda ne več, kakor je bilo prvotno misljeno, pod pogojem, da bo do tedaj sporazum z Italijo v bistvu gotov, ampak, da se to vprašanje reši šele v razgovorih z Mussolinijem.

Tri točke Mussolinija

Vzrok, zakaj je prišlo do tega, najdemo v polemiki, ki jo je te dni italijansko časopisje začelo z znanim francoskim glasilom »Echo de Paris«. Iz te polemike se spričo tega, da so članki o zunanji politiki v italijanskih listih vedno točen izraz tega, kar g. Mussolini misli in hoče, brez možnosti kakšnega dvoma razvidi sledeče:

Izjava o Jugoslaviji nepotrebna

1. Mussolini slejkoprej ni pristal na željo Francije, naj bi Italija podala jasno in obvezno izjavo, v kateri bi priznala dejstvo zedinjenja Jugoslavije in njene integritete kot dejstvo, ki se ne sme spreminjati niti osporjevati po revizionističnih tendencah in zahtevah. Mussolini stoji na stališču, da se Jugoslavija lahko zadovolji z izjavo, ki jo je podal letos v svojem

Dunajska vremenska napoved: Nekoliko topleje. Ponoči ohlajenje. Nato kmalu zopet padavine.

Zagrebska vremenska napoved: Vreme se izboljšuje.

proti vsem. Na avstrijski meji se morajo ustaviti vsi pohlepni apetiti. Če bo sporazum med Lavalom in Mussolinijem dosegel to, potem ni več nobenega razloga, da se tudi v tem oziru naša država z najboljšo dobro voljo pridruži njunim naporom. Mi smo te točke našli, ne kot da bi si hoteli prilaščati zaslug, da smo jih iznašli, marveč, ker smo iz ust našega predsednika vlade, ko je bil še zunanji minister, večkrat slišali poudarjati njihovo načelno važnost v vsej naši zunanji politiki. Kar je gosp. B. Jevtič zasledoval s tako smotreno in jekleno voljo kot zunanji minister, bo sedaj, ko je prevzel še mnogo večje breme, da kot predsednik vlade vodi vsa usoda naše države, zasledoval še z večjim poudarkom. Iz tega razveseljevala dejstva črpamo svoj optimizem in svoj notranji mir, ko zremo na pogajanja

znanim govoru na milanske delavce, kjer je Jugoslaviji ponudil prijateljsko roko, in da je dolžnost Jugoslavije, da na Mussolinijevo ponudbo prijateljstva odgovori.

Slovanska manjšina v Italiji za Jugoslavijo ne obstoja

2. Ako pa Francija smatra, da je potrebna še kakšna druga izjava, potem stoji g. Mussolini na stališču, da mora želji Francije oziroma Male zveze, naj se revizionizem enkrat za vselej črta iz političnega slovarja srednje Evrope, odgovarjati izrecna in obvezna izjava Jugoslavije, da se ne bo več v nobeni obliki zanimala za vprašanje »takozvane« narodne manjšine v Italiji, to je Jugoslovancev v Julijski Benečiji.

Avstrija ni vprašanje Male zveze

3. Mussolini ne more ugoditi želji Francije, da bi pakt o zagotavljanju neodvisnosti Avstrije poleg štirih velesil podpisale države Male zveze, ampak stoji na stališču, da je zadosten sopodpis neposredno na Avstrijo meječih držav, to je Jugoslavije in Češkoslovaške, dočim je

Sir John Simon pri Mussoliniju

Anglija posega v pogajanja

Slepomišenja iz Briandove dobe se bodo nadaljevala . . .

London, 28. dec. c. Danes so se tukaj razširile vesti, da se misli zunanji minister sir John Simon kmalu sestati z Mussolinijem v nekem italijanskem mestu na severu Italije. Ta sestanek bi se naj vršil prav kmalu in sicer že pred sestankom med Lavalom in Mussolinijem. Potemtakem bi se ponovila ista igra, ki se je med Italijo in Anglijo z zelo velikim uspehom razpletala že takrat, ko je angleško zunanje ministrstvo vodil Austen Chamberlain. Takrat je angleška zunanja politika razbremenila francosko zunanjo politiko zato, da je Briand lahko s Stresemannom vodil ono prosluto politiko Thoiryja, ki je vsa obstojala v slepomaišenju in sta bila tako Briand kakor tudi Stresemann prepričana, da sta pretetala drug drugega. Takrat je angleška politika razbremenila Francijo na ta način, da jo je odločilno podprla v njeni politiki v srednji Evropi, ki naj omeji preveliki vpliv Francije v tem delu Evrope. Na ta način je Anglija dosegla to, da je lahko s pomočjo Francije nadzirala Nemčijo, s pomočjo Italije pa Francijo v srednji Evropi. Vse to je bilo za Anglijo zelo koristno in Anglijo ni stalo prevelikega truda. Edino Austen Chamberlain je dvakrat do trikrat na leto obiskal na svoji jahti Aurori Mussolinija, ki ga je pričakoval v italijanskih vodah.

Po vsem tem izgleda, da se bo kmalu zgodilo nekaj konkretnega tako v politiki francoske nemškega zblizevanja kakor tudi v razčiščenju vseh vprašanj med Italijo in Francijo. Če so vesti o angleškem obisku pri Mussoliniju resnične, je pričakovati, da Mussolini s Francijo sploh ne bo sklenil nikake točne in formalne pogodbe, ampak se bo izjavil, da ostane še naprej prav tako dober zaveznik Francije kakor je Anglija. Tako bodo ostala vrata odprta še za vse nadaljnje pogovore, ki bodo Ita-

po njegovem mnenju podpis Romunije popolnoma nepotreben. Na odgovor nacionalnih francoskih krogov, da to stališče Mussolinija pomeni njegovo znano težnjo, da bi Malo zvezo kot tako kot odločilen faktor srednjeevropske politike sploh izločil, odgovarja Mussolini, da neodvisnost Avstrije ni vprašanje, v katerem naj bi se pokazala grupacija različnih evropskih alianc, ampak zgolj vprašanje najbolj praktične rešitve avstrijskega vprašanja. Tudi meni italijanska diplomacija, da bi se, če je potreben podpis Romunije, logično moralo zahtevati tudi, da pakt o zajamčenju neodvisnosti Avstrije podpisajo tudi države Balkanskega sporazuma, katerega član je Romunija. Tudi je Mussolini mnenja, da bi taka afirmacija Male antante odbila za vselej Madžarsko, ki bi se potem vrgla v naročje Nemčiji, kar gotovo ne more biti želja Francije.

Takšno je v vsej točnosti sedanje stanje razgovorov med Francijo in Italijo. Ali bo potovanje g. Lavalja v Rim na tej stvari kaj spremenilo, je seveda nemogoče odgovoriti in so tudi vse druge kombinacije prazno govorjenje, ki položaja ne more razjasniti, dokler ne bomo točno vedeli, kakšno je stališče tudi drugih držav, ki pri tem bistveno prihajajo v poštev.

Še ni dosti

Pariz, 28. dec. AA. Diplomatski urednik lista »Echo de Paris« Pertinax pravi, da dejansko dela Madžarska slej ko prej najaktivneje za revizijo, Italija pa zavzema, ker zahtevajo tako njeni trenutni interesi spričo skorajšnjih razgovorov s Parizom, zelo rezervirano stališče, ker neče spraviti Pariza v slabo voljo. Toda vzle temu je Italija prav tako aktivna kakor Madžarska. Poslala je v Budimpešto svojega korporacijskega ministra g. Asquinija in ravnatelja trgovinskega oddelka italijanskega zunanjega ministrstva. Duhovi v srednji Evropi se niso niti najmanj — kakor mislijo v Parizu — pomirjeni. Kanya dela še dalje resno za revizijo mirovnihih pogodb, češkoslovaški poslanik v Budimpešti, g. Kobr, pa izjavlja s svoje strani, da Mala zveza neče pristopiti k italijansko-avstrijsko-madžarskim dogovorom od 18. marca t. l. vse dotlej, dokler Madžarska, Italija in Avstrija ne bodo prenehale delovati za revizijo obstoječih razmer v Evropi.

Za neodvisnost Avstrije

London, 28. dec. AA. Listi objavljajo prvotno informacijo »Daily Telegraph« o tem, da se med raznimi evropskimi prestolnicami vrše pogajanja o sklenitvi pakta v šestih. Gre za nedotakljivost in neodvisnost Avstrije. Pakt o tem naj bi sklenile Italija, Francija, Nemčija, Jugoslavija, Madžarska in Češkoslovaška.

Boji v Abesiniji

„Naša potrpežljivost pojema“

Italijani so zasedli mesto Ajdob in obstreljevali Ado

Zeneva, 28. decembra. TG. Abesinska vlada je poslala na tajništvo Zveze narodov novo protestno noto proti neprestanemu prodiranju italijanskih čet v abesinsko ozemlje, kjer trajajo boji med italijanskimi in abesinskimi vojniki še vedno dalje. Italijani so bombardirali abesinsko mesto Ado in prizadeli mnogo škode. Abesinska nota pristavlja, naj Zveza narodov nemudoma reši ta spor, kajti v nasprotnem primeru se bo morala Abesinija pač sama braniti, ker ne more dovoliti, da bi Italija nadaljevala kršitve neodvisnosti abesinskega cesarstva. Potrpežljivost abesinskega naroda pojema. Naj se je preveč ne preizkuša.

Italija je na abesinsko pritožbo takoj odgovorila ter priznava, da je neko italijansko letalo

zares metalo bombe na abesinsko mesto Ado, samo pristavlja, da so Abesinci na letalo streljali in da se mesto nahaja na ozemlju, kjer pripadnost še ni polnopravno določena. Abesinska vlada je tudi na to italijansko noto brzojavno odgovorila, v kateri ponavlja obtožbo, da italijanska vojska neprestano prodira v notranjost Abesinije. Italijanske čete so zasedle že mesto Ado blizu mesta Vardajra. (Mesto se nahaja kakih 50 kilometrov od meje v notranjosti Abesinije.) Abesinska vlada pričakuje novih napadov in pristavlja, da se je položaj silno poslabšal.

★

Letica - pomočnik fin. ministra

Belgrad, 28. decembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. je postavljen z ukazom kr. nameštstva na predlog finančnega ministra za pomočnika finančnega ministra Dušin Letica, prejšnji državni podtajnik in prvi pomočnik finančnega ministra. G. Letica je danes prevzel svoje mesto. Iz razlogov varčevanja je finančni minister sklenil, da za zdaj sploh ne bo imenoval drugega pomočnika finančnega ministra.

Preiskava o marsejskem zločinu

Marseille, 28. dec. b. Zastopnik naše kraljeve Marije je imel 4urno konferenco s preiskovalnim sodnikom Ducqno de Saint Paulom. Po konferenci je Boncour izjavil časnika, da je proučil vse akte in je opozoril nato preiskovalnega sodnika na nekatere točke, ki zahtevajo še naknadno preiskavo. Med drugim je Paul Boncour zahteval proučitev vprašanja, od kje so teroristi dobivali orožje

Arhiv makedonskih revolucionarjev

Odkriva se morje blata

Strahovlada zločina, korupcije, nasilja in nemorale

Sofija, 28. dec. b. Vlado glasilo »Novi Dan« je začelo objavljati arhive razpuščene makedonske revolucionarne stranke, ki jih je vlada zaplenila na stanovanju Vanče Mihajlova. Arhiv odpira popoln vpogled v strahovlado te revolucionarne skupine in daje jasn pregled o vseh političnih zločinih, ki so se v Bolgariji zgodili na povelje Vanče Mihajlova. Makedonski revolucionarji so imeli svoj lasten zakonik in svojo lastno notranje sodstvo. Podpisan je na zakoniku sam Mihajlov in sicer z izposojenim imenom Radko. Iz objavljenih listin izvira, da so se tudi drugi teroristi posluževali izposojenih imen, tako se je imenoval zloglasni Nastev s skromnim imenom Ljutova, Vasiljev pa si je nadel ime Hitlerja. V arhivih je mnogo smrtnih obsodb, ki so bile izrečene točno po sodnem postopku makedonske stranke same. Osumljence so po predpisih najprej strašno mučili, da so od njih izvedeli razna tajna počenja. Obsojence so pred usmrčitvijo še grozno mučili in jih celo žive pokopavali. Našli so listino, kjer smrtna obsodba neke mlade žene izrečno zahteva, naj se živa pokoplje. Našli so listino, v kateri se nahaja povelje, naj v januarju 1933 neki vlak iz Sofije v Petrič obstrinja in v zrak poženejo. Na drugih so povelja, naj se Makedonci z orožjem zoperstavijo rednemu vojaštvu. V februarju 1933 so revolucionarji sklenili gotove dele Bolgarije proglasiti za neodvisne ter ustanoviti posebno revolucionarno vojsko 10.000 mož. Iz arhiva izhaja tudi, odkod so sprejemali ogromne milijonske zneske, ki so bili potrebni za vzdrževanje cele revolucionarne vojske, za podku-

pojanje državnih uradnikov do najvišjih položajev in za razpisno življenje, v katerem so se valjali najvišji voditelji stranke. Tako je sedaj dokazano, da je denar prihajal v veliki meri iz inozemstva, deloma pa so ga enostavno od prebivalstva izsilili. Revolucionarji so nalogali posebne davke, pobirali trošarino od sladkorja, tobaka, vina, rožnega olja povsod, kjer so neomejeno vladali. Za kg tobaka so zahtevali 1 lev trošarine, za kg opija že 500 levov trošarine. Če kmetije niso mogli plačevati teh revolucionarnih doklad, so jim zaplenili živino ali druge poljske prideleke. Ako je prebivalstvo koga od stranke »razžalilo«, je bilo kaznovano z denarno globo. V arhivih je zabeležena obsodba nekega kmeta, ki je »žalil« revolucionarne vodje, za kar je bil obsojen na denarno globo 16.000 levov. Ko jih je izplačal, je bil po nalogu stranke zadavljen. V avgustu 1933 so revolucionarji poslali okrožnico na bankirje v Sofiji, kjer so zahtevali tekočinske izplačila 63 milijonov levov. Znani milijonarji Krum, Capraškov, Gubidelnikov, bivši zunanji minister Gurov so morali vsi plačati po 10 milijonov levov »pridobnine« v revolucionarno blagajno.

Z objavo teh listin je razkrinkanih veliko število nekdanjih uglednih visokih uradnikov, ministrov, poslancev, generalov, ki so vsi zajemali podkupnine iz makedonske blagajne in so celo podpisali »pogodbo o medsebojnem sodelovanju«, ki je sedaj objavljena. Odkriva se morje blata... Aretacije so se že začele.

Celo božič so oskrunili Zverinska divjanja mehiških reformatorjev

London, 28. decembra. TG. Iz Mehike prihaja sporočilo o novih vladnih ukrepih, ki kažejo, da se boj proti krščanstvu v Mehiki nadaljuje z vso silovitostjo. Prav na sveti večer je mehiški kmetijski minister izdal ukaz, da mora uradništvo vseh podrejenih uradov na božič delati. Pozneje je izšla naredba, da morajo vsi državni uradniki 25. decembra priti redno na delo. Ta ukrep je toliko bolj grozilen, ker že zakon o delu določa, da je božič tudi za delavce praznik. Poslanski zbornici je bil predložen načrt zakona, ki naj razlasi vse umetnine, ki so danes v lasti Cerkve. Umetnine, ki jih bo država zaplenila, bodo izročili novemu državnemu muzeju za versko zgodovino. Načrt je bil izročen zadevnemu odboru z namenom, da ga ta prouči. Iz Pueble poročajo, da je bilo državno ozemlje razdeljeno na 23 okrajev. Nov zakon je odredil, da ne smejo duhovniki, ki imajo pooblastilo, da

lahko izvršujejo dušno pastirstvo v določenem okraju, zapustiti tega okraja, da bi šli propovedovat krščanski nauk v drugi okraj. Duhovnik, ki bi se ne pokoril temu ukazu, bo takoj aretiran, ali pa mu bo naložena denarna kazen. Dovoljenje za izvajanje dušnega pastirstva daje guverner. Dovoljenje bo guverner izdal le tistim duhovnikom, ki so rojeni v Puebli in ki so stari nad 50 let. Redovniki ne smejo z zaobljubo priseči zvestobe nobeni inozemski sili. (Zakonodavec se je očitno postavil na stališče, da predstavlja Cerkev »inozemsko oblast«, kar seveda ni res). Poročeni duhovniki imajo prednost. Preden guverner izda dovoljenje, ima pravico odrediti potrebno preiskavo, ali podatki duhovnikov ustrezajo resnici. Guverner lahko tudi preklic izdano dovoljenje. Če izdana dovoljenja morajo duhovniki predložiti guvernerju v potrdilo najkasneje do 15. januarja.

„Kljukasti križ gre čez vrhe gora“

Odgovor nemški reviji „Geopolitik“

Uredništvo nemške narodnosocialistične revije »Geopolitik« nam v odgovor na naš članek, priobčen dne 14. novembra pod naslovom »Kljukasti križ gre čez vrhe gora« in v katerem smo opozorili na nekatera izvajanja H. Stögerja o naši severni meji, pošilja sledeče pojasnilo, ki ga rade volje objavljamo:

»Vaša izdaja z dne 14. novembra 1934 priobčuje senzacionalen članek pod naslovom »Kljukasti križ gre čez vrhe gora«. Pri vseh, ki jim v Nemčiji leži pri srcu gojitev nemško-jugoslovanskih odnosov, je postal še močnejši vsled objavljenih slike, ki predstavljajo narodnosocialističnega SA moža, kako s slovenskih planin z daljnogledom opazuje slovensko ozemlje, ki naj bi ga Nemčija zavajevala. Slike ste dodali še ironičen pripis: »Kako sladko govore — a kako hudo mislijo! — Nemci seveda.«

Državniški ciljem spoštovanja vrednega umorjenega kralja Aleksandra s takšnimi vznemirljivimi klici ne služi. »Časopis za Geopolitiko«, vodilni mednarodnopolitični časopis nove Nemčije, njen izdajatelj sedanji predsednik nemške akademije general Haushofer in vsi njeni sodružniki smatrajo torej za potrebno, da odgovorijo na napačna tolmačenja članka »K obrambnopolitičnemu položaju Avstrije«, ki ga je napisal v »Geopolitiku« H. Stöger.

Ta čisto strokovni članek ni nič drugega kot vojaškopolitičen spis, v katerem obravnava strategični položaj Avstrije nasproti njenim južnim sosedam, to so Italija, Jugoslavija in Madžarska, deloma pa tudi napram Češkoslovanski. V tem članku opisuje na podlagi dejanskih zemljepisnih prikl obmejnih položaj Avstrije, naker — čisto teoretično — opisuje položaj Avstrije, da bi nastal v primeru italijansko-jugoslovanskih vojnih zapletov. Pisec g. Hans Stöger prihaja pri tem do zaključka, da bi v tem primeru Italija takoj poskusila čez na tla podrti Avstrijo poljski zveze z njeno zaveznico Madžarsko.

V tej ugotovitvi tudi pri najboljši volji ne moremo odkriti nobenih pohleptov Nemčije po gotovih delih Jugoslavije. Tiste, v geopolitičnem delu članka mimogrede vmes vržene in za razumevanje nemškega bralca določene pripombe, da je Kranjska v začetku srednjega veka pripadala Nemčiji, in tista v postranskem stavku navedena pripomba, da so Maribor, Ptuj in Celje nemška mesta, so vendar le čiste ugotovitve dejstev. Vašemu dopisniku pa so zadostovale, da je iz njih izumil neko »nemško nevarnost«, proti kateri je nato naperil svoje najtežje tope in prišel do zaključka, da ima sedanja Nemčija trdno voljo seči po nemškem ozemlju Mežiške doline in Stajerskem dol do Save, in še dalje čez truplo naše dežele do Jadrana, sledeč pri tem starim načrtom, ki jim je narodni socializem dal le še večjo pobočo. Bog nas varuj pred tem, pravi vaš članek, da bi se na Karavankah pojavil kljukasti križ. Takšnemu opisovanju, ki vodi v zmozo, moramo v interesu naših skupnih ciljev, nasprotovati. Naša dva naroda sta drug na drugega navezana. Mi smo vsled tega mnenja, da bo takšne poskuse, da bi se odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo motili, porazilo zadržanje obojestranskega vodilnega tiska.

Tako se dobesedno glasi dopis, ki smo ga od uredništva »Geopolitike« prejeli in ga objavljamo, da svoje dobro volje pokazemo. Nam ni znano, kakšne zunanje-politične cilje zasleduje trenutno Nemčija, v kateri je »Geopolitik« vodilni glasnik v mednarodnopolitičnih vprašanjih, kot uredništvo samo priznava, mi vemo samo to, da se v nemškem časopisu neprestano ponavljajo razna namigavanja o »nemškem značaju Mežiške doline, Stajerske, stajerskih mest in podobno, in da mi takega namigovanja, ki izvirajo iz predvojne lažnjave sta-

listike ponemčevalnih združenj, nočemo mirno prenašati. Tudi v zgoraj navedenem dopisu najdemo takšnega »klozla«, ki je spoštovanemu pisцу usel izpod peresa, ko pravi, da so strditve v postranskem stavku, da so Maribor, Celje in Ptuj nemška mesta samo čiste ugotovitve dejstev ali ko par vrst pozneje govori o »nemški Mežiški dolini«. Proti tem lažnjivim ugotovitvam »dejstev« se mi borimo, ker Mežiška dolina in mesta Maribor, Celje in Ptuj niso nemška mesta nikdar bila, niso in ne bodo. Če ba nemški tisk hotel podpirati zblizanje med Jugoslavijo in Nemčijo, ne bo zadostil, da sledi navedilom propagandnega ministrstva in samo pavšalno hvali našo državo, ampak bo moral storiti več, moral se bo učiti zgodovinskih dejstev, moral bo izbrati iz urednikov in dopisnikov tisto na lažnjivih podatkih slonečo miselnost, ki neprestano povzroča, da jim v slovesnih na Jugoslavijo spoprime in da se niti v »postranskem stavku« ne morejo vzdržati, da ne bi trobili v svet neresnice, ki jih skrbno hranijo v podzvesti za morebitne druge potrebe. Nam Slovencem je nemška miselnost znana, zato smo v vprašanjih, ki jih je tako skrbno strokovno obravnaval g. Hans Stöger, obšutljivi in tam več beremo, kot samo gole vrste povedo. Nam tudi trenutni molk nemškega tiska niti ne imponira, niti nam ne koristi, dokler nova narodnosocialistična Nemčija ne bo dosegla tega, da se bo nemški tisk upal povedati polno resnico o naši severni meji, to je, da bo povedal, da je to slovenska zemlja, ki sega še čez severno državno mejo, da vsa nasilna germanizacija v stari Avstriji ni dosegla, da bi tej zemlji odvzela slovenski značaj in da je zlohotno, če se kdo v strokovnem članku spozablja imenovati Maribor, Ptuj in Celje ter Mežiško dolino nemška mesta in nemška ozemlja. Dokler tega preokreta v nemški miselnosti ne bomo opazili — in dozdaj ga na žalost nismo — bomo stali na straži in si bomo šteli v sveto dolžnost, da kot vodilni slovenski list na severu naše države svarimo, četudi bi vodilni tisk v drugih predelih naše države iz razlogov politične oportunistični takšnim pojavom posvečal manj pozornosti. S tem mislimo, da najbolj služimo obojestranskim interesom, ker zahtevamo jasnost. Kajti zblizanje med Nemčijo in našo državo bo prineslo koristi nam in Nemčiji le, če bo zapustilo meglene sentimentalnosti in se bo vršilo z vsemi kartami na mizi.

Boji na Kitajskem

Sanghaj, 28. dec. b. Po vojaških operacijah generala Čangkačjeka proti kitajskim komunistom, ki je zabeležil precej uspeha, so sedaj komunistične čete izvršile hud protiudarce s polnim uspehom. Kitajski komunisti so zavzeli celo vrsto mest in si križjo pot skozi razbite vladne čete proti morju.

Ogromna stavka

Ahmed Abad, 28. dec. e. 200.000 tekstilnih delavcev je stopilo v stavko zato, ker so podjetniki sklenili, da jim znižajo plačo za 10%. Gandhi je takoj po izbruhu stavke odpotoval v Amadabat, prej pa je še izdal proglas na vso Indijo, da naj podpira delavce v njihovem mezdnem boju.

Odkritje nove zemlje

Newyork, 28. decembra. AA. Iz taborišča »Little America« poročajo, da so geologi Byrdove odprave ugotovili ozemlje, ki veže Južni ležaj z ozemljem, imenovano »Marie«. Prvotno je Byrd mislil, da gre za ledenike. Zdaj pa so dognali, da je pod ledeniki zemlja. Razteza se več 100 kilometrov.

Strašne temine sodobne kulture

Trgovina z dekleti

Tajništvo Zveze narodov se že leta peča s to sramoto človeške družbe, a doslej ni doseglo dosti več, kakor da je razkrilo ogromno razsežnost in zvita pot trgovine z dekleti. Ugotovili so, da je ta sramotna kupčija razprežena že danes po 28 deželah v Evropi; dalje v Severni Afriki, Južni Ameriki in Aziji. Zaupniki tajništva ZN so poizvedovali neposredno pri trgovcih z dekleti in njih posredovalcih, lastnikih javnih hiš in podobnih golaznih in so v ta namen navezali stike z več ko 10.000 takih oseb. Prizadeti večinoma niso vedeli, s kom imajo opraviti, in so govorili zaupno in odkrito.

V mednarodni pogodbi za pobijanje trgovine z dekleti iz let 1907 in 1921 je opredeljen ta pojem kot nabiranje, odvajanje ali razpošiljanje mladoletnih žensk, četudi z njihovim lastnim privoljenjem, in polnoletnih žensk brez njihove privolitve. Najnovejši lastnari mednarodni sporazum pa vključuje v kaznjivo trgovino z dekleti tudi vse slučaje, ko gre za polnoletne ženske, ki so v kupčijo same privolile.

Kako obsežno je omrežje trgovine z dekleti, kaže najbolje število inozemk med prostitutkami v raznih deželah. Tako so v Braziliji našli 80%, v Argentini 75% in v Uruguayu 42% inozemk. Gotovo je med temi ženskami nekaj takih, ki so se z določenim namenom same podale na pot, toda pretežno večino so prenamamili in zveržili tja ljudje, ki so pri tem zaslužili in jim je bil to tudi edini namen. Kakor so izpovedali domalega vsi lastniki javnih hiš, se njihovi gostje v prvi vrsti zanimajo za inozemke. S tem je dovolj pojasnjeno veliko število inozemk po vseh brlogih.

Najvišjo ceno pa imajo mladoletna in nepokvarjena dekleta in za njimi uprizarjajo trgovci z dekleti in njihovi plačanci z vsemi zvižajami prepleten zločinski lov. Dekleta, ki so lahkomiselna in brez pravega pridobitnega poklica, jim gredo hitro v past: od tujega moškega, ki jim dvori, sprejmejo »posojila«, dokler se ne zadolže čez glavo; tedaj so zrele za njegove namene. Nemožnost se pa zgodi, da se agent z dekletom cerkveno poroči, nato jo pa odvde v tujino in proda sramotni obrti. Ker v mnogih deželah cerkvena poroka brez civilne ni veljavna, more svojo zločinsko igro ponovno odigrati brez posledice zase. Več takih slučajev se je zgodilo n. pr. na Poljskem.

V veliki nevarnosti pred trgovci s človeškim mesom so vedno plesalke in podobne umetnice; desokrat pošljejo agenti take skupine v tujino pod prevelo angažmana. Ko pridejo v daljno tuje mesto, jim tam povedo, v kak namen so bile naročene. Brez sredstev in brez zaščite se pogube na ta ali drug način. Znan je slučaj Leona Falla,

ki je prišel v Buenos Aires s svojo umetniško skupino, a mu je podjetej propadlo. Štiri dekleta so ostala brez denarja in vsakršne pomoči. Prva se je ustrelila, ko je težko obolela, druga je tudi poizkusila samomor, tretja je nekaj časa nastopala v nekem nočnem lokalu, nato pa brez sledi izginila, četrta je baje odpotovala nazaj v Evropo, kamor se pa ni nikdar vrnila.

Izvedenci ZN so odkrili dve glavni veliki poti, po katerih gre trgovina z dekleti. Prva vodi iz Evrope v Južno Ameriko in to iz sredomorskih pristanišč Genove, Marseillea in Nizze, druga pa iz Vzhodne Evrope do teh pristanišč. Končni cilj vseh teh transportov pa so južnoameriške dežele, predvsem Argentína. Buenos Aires imenuje poročilo naravnost »središče spekulacije s pregreh«. L. 1932 je bilo v tem mestu 600 javnih hiš ter 1200 vpisanih in približno 10.000 tajnih prostitutk. Med temi nesrečnicami je bilo tri četrtine inozemk, od teh večina Evropejki.

Veletrogovci z dekleti, ki nastopajo večinoma pod izmišljenimi imeni, so skoraj neprestano na poti med Evropo in Južno Ameriko in obratno. Poročilo ceni, da se vozi z vsako ladjo, ki pluje iz navedenih sredozemskih francoskih in italijanskih luk v Južno Ameriko, najmanj 4 do 5 žensk ali deklet, ki so namenjene za pregreho. Agenti, ki jih spremljajo, nastopajo kot impresariji, prijatelji, sorodniki ali celo kot soprogji. V Buenos Airesu se nahaja lokal, v katerem je vedno 150 do 200 Evropejki, ki so namenjene za nadaljnjo prodajo. Vsem »čveščenim« veljajo zgolj kot kupčijska roba in lokal se tudi imenuje enostavno »Trg«.

Latinska Amerika je glavno središče trgovine z dekleti, predvsem Argentína in Uruguay, Brazilija, Havanna, Kuba in Panama. Večina deklet je Francozinj, med njimi je vsaka deseta mladoletna. — Važno torišče trgovine z dekleti je tudi Egipt. Tu dobi trgovec za posamezno dekle do 100 turških funtov.

Da je trgovina z dekleti, ta nezasiščana sramota kulturnega sveta, še vedno v polnem cvetu, priča dejstvo, da je prešlo tajništvo ZN v minulemu letu obvestila o tisočih novih slučajev, a znano je, da policija odkrije in zasleduje le neznamen del vseh primerov.

Poročilo tajništva ZN naglašja, da je beda v premožnih slučajih tista rufijanka, ki tira ženske v prostitucijo. Nezadostna plača za žensko delo v mnogih poklicih pripravljajo pot trgovcem s človeškim mesom. Tej sramoti bo mogoče uspešno izpodmakniti tla le na ta način, da se žensstvu omogoči zadosten pošten zaslužek in da se ženska mladina iz vsega početka in brez izjeme vzgaja za resno delavno življenje.

Razprava proti morilcu Kirova

„Ubil sem ruskega tatu, drugi bo delo končal“

Leningrad, 28. dec. b. Pred tukajšnjim vojaškim sodiščem se je pričela danes razprava proti morilcu Kirova Leonidu Nikolajevu in 12 tovarišem. Razprava se vodi v znanem inštitutu Smolnyj. Vojaštvo je zastražilo vse dohode do poslopja. Razprava je tajna in nimajo dostopa niti domači niti inozemski časniki. Kot predstavnik diktatorja Stalina je navzoč njegov sodružnik Kaganovič. Obtoženci so bili pripeljeni v dvorano z zvezanimi ro-

kami in nogami, vsakega pa sta varovala dva stražnika s puškami. Ko je državni pravdnik vprašal Nikolajeva, če je kriv, je le-ta izjavil, da je »ubil ruskega tatu, drugi pa bo začelo delo končati«. Nato se je obtoženec začel smejati in prepevati. Enako so se obnašali tudi ostali obtoženci razen Šackega, vodje komunistične mladine v Leningradu, ki je prosil milosti in končno padel v nezavest.

„Čiščenje“ v Nemčiji

Berlin, 28. dec. c. Nemški tiskovni urad najodločneje zanika vse vesti, ki so se razširile v inozemstvu in ki govore o tem, da je dala vlada zapreti nad 4000 političnih sumljivih osebnosti in da je bilo od teh nad 230 usmrčenih. Nemški tiskovni urad sporoča, da je bilo res zaprtih nad 300 oseb zaradi tega, ker so kršile zakone, ki ščitijo moralno. Se isti dan je bilo odpuščenih nad 200 osumljencev, vsi ostali pa pridejo pred redna sodišča, ki jih bodo zasledovala zaradi nemorale.

Vendar pa inozemski dopisniki svojim listom sporočajo, da je razpoloženje v Nemčiji prav isto, kakor je bilo po zadnjem pokolju dne 30. junija t. l. Kakor takrat, tako je tudi sedaj nemška vlada za nekaj dni prepovedala razpečevanje vseh inozemskih časopisov. »Tempove« dopisnik poroča svojem listu, da se je tokrat v Berlinu zgodilo nekaj takega, kar se je v zgodovini že večkrat pripetilo. O obračunavanjih in revolucijah v palačah se je govorilo samo takrat, če so uspele. Zato se zdi, da narodni socialisti tokrat niso uspeli in da napetost še ni popustila. Dozdaj je jasno samo to, da narodni socializem ni mogel ustvariti še nič pozitivnega, ampak da je sedaj na umiku in da prepuča Nemčijo generalom in industrijskim magnatom.

Berlin, 28. dec. e. Nemški tiskovni urad zanika vest, da je bil aretiran in zaprt vodja nemške policije in vodja vseh SS, Himmler. Tudi ni res, da bi bil usmrčen Brücker. Brücker se nahaja v bolnišnici, ker »so mu odpovedali živice«.

Dunajski župan obišče Pariz

Pariz, 28. dec. b. Prihodnje dni obišče dunajski mestni župan Schmitz Pariz, kjer bo sprejel od predsednika francoske republike Lebruna, ministrskega predsednika Flandina in zunanjega ministra Lavalja. Ta pot dunajskega župana v Pariz se bo izvršila, še predno Laval odpotuje v Rim. Dunajski župan bo točno orisal politično in gospodarsko stanje Avstrije, ki se iz dneva v dan zboljšuje, vsled česar bi se lahko pristopilo k stvarni likvidaciji avstrijskega problema.

Trčenje dveh ladij v belgrajskem pristanišču

Belgrad, 28. decembra. m. Danes okoli 11.30 bi se skoro zgodila na izlivu Save v Donavo huda nesreča. Na tem mestu pod Kalimeglanom sta namreč trčili dve ladiji: velika ladja rečna plovba »Aleksander« in ladja »Otađbina« broderskega podjetja Todorović. K sreči pa trčenje ni bilo hudo in je ladja »Aleksander« le malo poškodovala manjšo ladjo »Otađbina«. Na lici mesta je takoj prihitela rečna policija, ki je nemudoma zaslišala krmarja ladje »Aleksander«, kateri je radi nerazumljivega manevriranja zakrivil trčenje.

Zbirka za počitniški dom na Kumu. V ljubljanskih cerkvah se bo v nedeljo in novem leta dan pobiralo za dograditev počitniškega doma za rudarsko dečo na Kumu.

Seja glavnega odbora JNS

Belgrad, 28. decembra. m. Radi boleznij g. Nikole Uzunovića, predsednika Jugoslovanske nacionalne stranke, se je danes napovedani sestanek ožjega glavnega odbora te stranke vršil namesto v veliki dvorani narodne skupščine v Uzunovičevem stanovanju v njegovi vili v Ulici vojvode Protića. Seje ožjega odbora so se od 51 članov, kolikor jih šteje ta odbor, udeležili sledeči poslanci: Nikola Uzunović, dr. Milan Sršić, Boža Maksimović, dr. Voja Marinković, dr. Ninko Perić, Bogoljub Kujundžić, Ilija Mihajlovič, dr. Fedor Nikić, Milan Radonjić, Milan Simonović, Marko Petrovič, dr. Mihajlo Živančević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Ilija Šumenković, dr. Grge Angelinović, Kosta Timotijević, dr. Slavko Sečero, Mihajlo Jevtič, Gorgije Demetrovič, dr. Kramer, dr. Ljubomir Tomasevič, dr. Lavoslav Hanžek, Karlo Kovacevič, Ivan Pucelj, Boško Zeljković, dr. Uroš Desnica, dr. Miroslav Polji, Salih Baljić, Asimbeg Mutevelić, Adolf Ribnikar, dr. Janko Rajer, dr. Mita Perić in dr. Ante Pavličić. Na dopoldanski seji so govorili Uzunović, dr. Marinković, dr. Sršić, dr. Angelinović in Juraj Demetrovič. Seja ožjega odbora je trajala od 10 do 14 in se je nadaljevala ob 17. V času, ko vam to poročamo, seja še traja. Seje se med drugimi niso udeležili: predsednik vlade in zunanji minister Bogoljub Jevtič, pravosodni minister dr. Dragotin Kojić, minister za gorstvo in rudnike Svetislav Popović in minister za teleme vzgojo dr. Ljudevit Auer.

Osebnosti

Belgrad, 28. decembra. m. Premičeni so sledeči učitelji in učiteljice: Dragica Gams iz Mareuberga v Moste pri Ljubljani, Angela Hafner od Sv. Lenarta pri Laškem v Šmarini pri Kranju, Helena Likar iz Toplice pri Zagorju na I. deklško ljudsko šolo v Ljubljani, Ljudmila Binder iz Dol. Bistrice v Prekmurju v Vitanje, Lea Bizjan iz Tržiča v Zalno pri Višnji gori, Ana Celjar iz Krži v Škofjo Loko, Vera Divjak od Sv. Marka nize Ptuja v Ljubljano na prosvetni oddelek banške uprave, Celestina Gorup iz Gor. Polskave v Krčevino, Justina Habič iz Leš v Boh. Bistrico, Anton Habič iz Leš v Boh. Bistrico, Ana Hirsman iz Javorja v Dev. Marijo v Polju, Marija Kovac iz Tržiča pri Krškem v Dol pri Ljubljani, Marija Lavrič iz Loke na Vranoku, Marija Likar iz Ruš v Kostonjevcu, Franjo Lubej iz Ljutomeru v Ljubljano, Olga Orač iz Fare pri Kostelu k Sv. Križu v Šmarškem okraju, Pavel Dobnikar iz Podlipa na Dobrovo, Ciril Rakovec od Sv. Pavla pri Preboldu v Dob pri Kamniku, Albina Vidle od Sv. Andraža v Halažah v Prevalje in Eliza Zega iz Središča ob Dravi v Hajdino.

S kraljevim ukazom je sprejeta ostavka, ki je je podala na državno službo učiteljica Melanija Fajdiga v Šmartnem pri Kranju.

Z odlokom notranjega ministra je imenovan za pristava VIII. skupine pri okrajnem naoblastvu v Dol. Stubič Evžen Srebot, politično-upravni pripravnik tega okrajnega naoblastva.

Belgrad, 28. decembra. m. Na predlog zunanjega ministra in v oglasju z ministrskim svetom je s kraljevim ukazom ukinjen konzulat v Varni.

Božično zborovanje Slomškove družbe

Slomškova družba je za svoje letošnje običajno božično zborovanje povabila svoje članstvo s par noticami v časopisju, pa so te notice imele nenačuden uspeh, da je na dan zborovanja zbralo članstva kakor le malokdaj. V času splošne brezidejnosti je to zopetni dokaz, da je in ostane ideja katoličanstva vodilna in zmagovala. V vrstah Slomškarjev in Slomškaric je vedno bilo in je tudi še sedaj živo zanimanje za življenje s Cerkvijo in zato se jih je prav na letošnje božično zborovanje zbralo toliko, kakor že dolgo ne, prav gotovo zaradi tega, ker so bila na programu že prva navodila za evharistični kongres, ki bo meseca junija, za katerega vlada med katoličani vse države že zdaj veliko zanimanje.

Pred zborovanjem so se zborovalci zbrali k sv. maši v frančiškanski cerkvi, kjer je učiteljstvo vso možno prepevalo prelepe božične pesmi. V tem razpoloženju je do zadnjega kotička napolnilo verandno dvorano v Unionu.

Predsednik Štrukelj je otvoril zborovanje ter je poudarjal, da se letošnje zborovanje vrši pod silnimi vtisi, ki jih je napravila smrt Nj. V. kralja Aleksandra I. Zedinitelja po vsej Evropi in po vsem kulturnem svetu. Globoka rana, ki jo je zadala ta smrt, je še vsa sveža in boleča in visoka želja blagopokojnega kralja, naj vsi in vsakdo čujemo Jugoslavijo, nam je sveta ter jo zvesto vršimo vsak na svojem mestu. Kot predsednik Slomškove družbe se je takoj prvi dan vpisal v knjigo sožalja na kr. banski upravi in poslal Nj. V. kraljici Mariji sožalno brzojavko. Sklical je odbor k žalni seji, na kateri so bili določeni delegati za pogrebne slavnosti v Belgradu, katerih so se udeležili in odobornik in dve članici, ki so se tudi vpisali v dvorno knjigo. Tudi žalnega obiska na Oplenca se je udeležilo lepo število Slomškarjev in Slomškaric. Pozivljiva zborovalce, da danes, na prvem zborovanju po tem tragičnem dogodku, zaključijo blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju trikratni »Slava«. Zborovalci so se zavedno odzvali temu pozivu s trikratnim Slava-klicem.

Mlademu kralju Petru II. ljubljencu vse Jugoslavije, je celotni zbor spontano vzklikal »Ziveli!«
Nato je predsednik prečital pozdravno brzojavko Nj. kralji. Vis. knezu namestniku Pavlu, kar je zbor sprejel z velikim aplavzom.

Predsednik je nato pozdravil zborovalce, ki so se v tako obilnem številu zbrali, posebno še profesorje, duhovščino, č. sestre in vse tovariše in tovarišice. Krščanska vzgoja je tista, ki vzgaja državi najmočnejše stebre. Slomškova družba pa je že od nekdaj gojila krščansko vzgojo ter je od svojega članstva vedno to zahtevala. Zato pa je v svoje okrilje sprejemala vse, ki imajo opravka z vzgojo od univerzitetnega profesorja do otroške vrtarice, kakor je to za učiteljski stan tako lepo izrazil učenjak prof. Willmann na zborovanju krščanskega učiteljskega I. 1912 na Dunaju. — Kadar vejojše pšenico, odpadejo pleve in le kleno zrnje ostane. Tudi članstvo Slomškove družbe je bilo že večkrat prevečeno in zato lahko trdimo: kar je ostalo, je kleno zrnje. V informacijo našteva potem, koliko članstva ima Slomškova družba, ter izraža upanje, da se bo članstvo v novem letu še pomnožilo.

Po tem poročilu predsednika prične svoje predavanje s skopičnimi slikami glavni tajnik pripravljalnega odbora za II. jugoslovanski evharistični kongres, g. V. Zor. Na številnih slikah je prikazal vsjo krasoto evharističnih kongresov od leta 1881 dalje. Vmes pa je podajal celotni razvoj evharističnih kongresov in opisal ves sijaj, ki se je vršil zlasti na zadnjih kongresih v čast evharističnemu Kralju.

Z navdušenim aplavzom je zbor nagradil predavatelja, predsednika pa se mu je še posebej zahvalil.

Pri debati o pripravah na evharistični kongres se je oglasil k besedi dr. K. Capuder, ki je v imenu pripravljalnega odbora pozival učiteljstvo k vsestranskemu delu in k pripravam, da se bo tudi naš evharistični kongres vršil z vsem sijajem, zlasti pa spremljan z onotranjo poglavitno, ki edina more v sedanjih težkih časih dati človeštvo opore in miru. Zlasti Slomškova družba, t. j. katoliški učitelji in katoliške učiteljice se morajo prav posebno izkazati, saj je bil njih vzornik, v duhu svetosti umrli škof Slomšek mož Evharistije. Ze kot deček je v tistih časih splošnega janzenizma kot ministrant zelo pogosto prejemal sveto obhajilo. Tudi pozneje je kot župnik, opat in škof svoji družini stalno naročal mesečno prejemanje sv. zakramentov. Predragocen dokaz njegovega evharističnega življenja nam podaje res zlata knjiga, ki jo je svojim udom podala za letošnje leto družba sv. Mohorja. Govornik prosi v imenu pripravljalnega odbora, da bi Slomškarji povsod tam delali, kjer jih je najbolj treba: opustili naj bi takrat svoje lastno zborovanje in zborovali v tistih krogih, kjer bodo prav posebno potrebovali njihovega sodela. Prihodnji evharistični kongres naj bi bil znak splošne ljubezni med seboj. Ozdravil naj bi naj-

hujšo rano sedanje dobe: verski egoizem. Tudi v verskem oziru nam je treba socialnega čuta, da pokazemo in damo svojemu bližnjemu vso ono milino in blagost, ki nam jo nudi vera in življenje po veri. To naj bo glavna misel za čas priprave, ki jo je treba zanesti povsod. Druga misel pa bodi misel katoliške edinosti. V naši državi je 5 milijonov katoličanov, ki so raztreseni po vsej državi, 6 milijonov pa je pravoslavnih, ki tudi verujejo v presveto Evharistijo. Katoliška misel edinosti bo našla tudi pot do vsesplošne ljubezni po presveti Evharistiji. Učiteljstvo, kot glavni vzgojni faktor, je v prvi vrsti poklicano, da vrši svojo vzvišeno službo, katero prekaša samo ena, namreč duhovniška, da vrši to svojo službo z vso vnemo in vestnostjo, kar nas bo pripeljalo končno do resnične enotnosti. V tem smislu želi govornik Slomškovi družbi v novem letu bogatega blagoslova prav v evharističnem smislu.

Predsednik se govorniku iskreno zahvali za njegovo vzpodbudno besedo, kar je storilo tudi poslušalstvo z navdušenim ploskanjem.

Za tem je govoril drugi predavatelj prof. Etbin Bojč o temi: »Kako daleč smo v kulturi.« Orisal je vse značilnejše črte, ki jih riše sodobni čas v smislu kulture na zemljevidu Evrope. Pokazal pa je tudi, kako je vsa kultura prazna, če je brez onega gorčičnega zrnja, ki ga je zasejal božji Sejav. Na splošno željo poslušalstva bo prinesel to predavanje »Slovski učitelj«, s čemer bo ustrezno vsem onim, ki žele ob podanem predavanju temeljiteje razglabljati. Tudi tega predavatelja so po-

lušalci nagradili z viharim odobravanjem in se mu je predsednik še posebej zahvalil.

Pri slučajnostih je urednik »Slovenskega učitelja« *tov. Lužar povedal, da ga pri uredniškem delu posebno ovira dejstvo, da naročniki ne plačujejo svojega lista. Prav resno povdari, da tako ne more iti več dalje in naj se naročniki zavedo svoje dolžnosti.*

Tov. Vidler povdarja, da bi morali biti člani Slomškove družbe kot družina. Kadar se družinske-mu članu kaj težkega pripeti, ali če se mu hudo godi, mu pomagajo vsi drugi družinski člani. Slomškova družba v tem oziru do sedaj ni še ničesar storila. Predlaga, naj bi se v okviru Slomškove družbe ustanovil odsek Vincencijeve konference, ki bi zbiral sredstva, s katerimi bi pomagal tistim, ki so v potrebi. V ta namen naj bi se že danes napravila zbirka, organizacija novega odseka pa naj prevzame odbor. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

K sklepu poroča še blaginjak Wagner, da je večina članstva zaostala s članarino po 2 Din na leto, ker vsi mislijo, da je z naročnino plačana tudi članarina. V tem dolgu leži v zadnjih letih par tisočakov, ki naj jih prizadeji gotovo poravnajo. Terjatve zahtevajo toliko denarja, da bi se prav res ne izplačalo, ampak naj vsak član in članica, ko plačuje je naročnino za »Slovenskega učitelja« *priloži še 2 Din za članarino.*

Po teh slučajnostih je predsednik zaključil lepo uspešno zborovanje z najboljšimi voščili za novo leto in je ob koncu zaklical: Na svidenje o veliki noči!

Pismo iz Mostarja

Iz preteklosti in sedanjosti katoličanov v Hercegovini

II. Iz lepše sedanjosti

Led je bil prebit; katoličani so imeli v Hercegovini dve središču, iz katerih se je širilo novo življenje po deželi. Ustanovila sta se še dva samostana: v Mostarju in v Ljubuškem, tako da jih je sedaj toliko, kakor pred prihodom Turkov. Zraslo je tudi nekaj novih cerkev. Sicer je še vedno več nego polovica katoliških župnij v Hercegovini brez cerkve in se služba božja vrši kar na prostem (največkrat na pokopališču), vendar se vse župnije trudijo, da bi zbrale sredstva vsaj za skromno hišo božjo. Prav minuli mesec je mostarski škof Mišić posvetil temeljni kamen za župno cerkev v Kruševem blizu Mostarja. Redke slovesnosti sem se udeležil tudi jaz.

Kruševo leži kakih 11 km jugozapadno od Mostarja ob »Mostarskem blatu«. Mostarsko blato spominja na naše Cerkniško jezero: dobrega pol leta je pod vodo, nekako od konca maja do sredice oktobra se pa razprostirajo tu pašniki, travniki in njive. Sedaj n. pr. imamo tam precej veliko jezero: 30 km² obsega, odtelata torej dobra štiri Bohinjska jezera (6.60 km²) ali dva in dvajset Bleških (1.33 km²). Kakor se je na obalah Sredozemskega morja razvilo že v starih časih živahno življenje, tako je tudi okoli Blata vzcvetel venec vasic, ki jih štejejo med imovitejša sela v Hercegovini. Prebivalstvo teh vasi je skoraj brez izjeme katoliško, nima pa niti ene cerkve. Sedaj župnikuje tam g. Romić, ki ima svoje znanec tudi v Sloveniji: pred nekaj leti se je zdravil na našem Dovjem pri župniku g. Pečariču. G. Romić se je lotil težkega posla, da zgradi prvo cerkev ob Blatu. Z delom je začel že lansko leto, polagoma se je nadaljevalo tudi letos, a šlo je zelo počasi: manjkalo je denarja. Temu nedostatu naj bi nekoliko odpomogla ljudska veselica, ki bi bila združena s posvetitvijo temeljnega kamena. Prebivalstvo je darovalo v ta namen vina in ovac v izobilju.

Mrzla burja je pihala, ko sem 25. novembra ubiral stopinje po bližini proti Blatu. Pot me je vodila mimo starega opuščena škofjanskega dvorca v Vukodolu, ki napravila vtisk prostorne, a neokretne kmečke hiše. Sedanji škofjski dvorec stoji na eni najlepših točk v Mostarju in se pred njegovo elegantno, gosposko zgradbo lahko ljubljanski škofjaka skrjuje. V Kruševo sem prišel baš pravčasno, to se pravi: na začetek narodne veselice. (Maša na prostem ob poznojesenski burji tudi tukaj na toplem jugu ni priporočljiva za ljudi, ki se ne morejo ponášati s polnoslo glavo.) Narod, ki je čutil kaj okroglega pod palmem, se je zbiral v cerkvi, ki jo začasno tvori samo še par metrov visok zid. Tam so položili po tleh deske, za odličnejše goste je pa bilo postavljenih par miz. Zbralo se je približno 260 oseb. Vsak gost je dobil v roko velik kos mesa in kruha, pa se je gostil po mili volji. Tudi žeje mu ni bilo treba trpeti.

mu je smrt kot štiriinpetdesetletniku izrgala pero. Zato bi lahko imenovali »Dogodivšine« *njegovo posmrtnico.*

Cepprav pisatelj »Dogodivšin« *ne pozna zgodovinske kritike, vendar so s prav posebnim poudarkom podčrtani momenti, ki bi mogli vzbujati in gojiti narodno zavest. In vprav spričo te narodno-vzgojne tendence so bile »Dogodivšine« *uspešen buditelj narodne zavesti — zlasti v revolucionarnem letu 1848.**

Sprva je K. pisal v bohorličici, kasneje pa se je — kot rodoljub ilirski — oprijel gajice.

Stanko Vraz pravi, »da če i ovo njegovo najvažnije delo njima (t. j. Slovincem) istotako omiliti i za svukoliku našu gornju bratju ilirske Slovence ono biti, što je za bratju Hrvate Kačić (Miošić)«.

Dne 11. avgusta 1895 so mu hvaležni rojaki postavili mramornat obelisk kot spomenik, na katerem so vklesani med drugim tudi ti-le stih:

Poživaj mirno, narodnjak,
v gomili častni svoji, davni!
Saj zemlja je slovenska ta,
kjer spavaš ti, Anton naš slavni!
A narod le, — učiš nas ti —
ki zemljo svojo ljubi, brani,
ki dela, trudi se za njo,
zasluži, da si jo ohrani! (Gorazd.)

Mnogo Krempeljvih del se je porazgubilo, — zlasti rokopisov. Nekaj njegovega zapuščine hrani Zgodovinsko društvo v Mariboru. Največje vrednosti je med temi pač rokopis »Dogodivšine«, ki so napisane že v gajici.

Mi pa ohranimo moža, — ki je bil pred 100 leti zvest čuvar, propovednik in buditelj naše narodne zavesti na naši severni meji — hvaležen spomin! S—nh.

ERASMIK

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe
boste obvarovali z
ERASMIK
MILOM IN PASTO
ZA ZOBE

Za ugodno
britje uporabljajte
ERASMIK
MILO ZA
BRITJE

je bil okoli 14.000 Din, kar bi pomenilo dobrih pet kovancev na gosta.

Med veselico sem imel priliko, da sem se nekoliko razgovarjal s škofom Mišićem. Drago mi je bilo, ko sem čul, kako je cenil svojega prijatelja iz Sarajeva — nadškofa Jegliča. Ko je bil Jeglič kanonik v Sarajevu, je bil Mišić tam katehet na gimnaziji. V isti hiši sta stanovala in leta 1889 tudi skupaj potovala v Würshofen, ker se je Jeglič čutil slabega na pljučih. Iz Würshofena sta odšla v Alpe in tam se je na višinskem solncu in v gorskem zraku Jeglič popolnoma ozdravil.

Kako dolgo je narod vztrajal pri veselici, ne morem povedati. Mene je na prostem in v burji čutil slabega, tako da sem se kar oddahnil, ko sem zopet začutil pod nogami trdo hercegovsko skalo na poti proti domu.

Pot me je vodila ob Blatu skozi vas Čule. Tam je doma dr. Čule in v vasi je polno ljudi tega imena. Dr. Čule mi je tolmačil svoje ime tako, da pomeni »čule« *človeka brez ušes. (Tudi Vukov slovar ima izraz »čula« *v pomenu »človek z majhnimi ušesi.«*) Po vsej priliki so torej nekoč prebivalcem te vasi porezali ušesa. Kdaj se je zgodilo to in kdo je rezal ušesa, o tem se je spomin že izgubil. Ne zdelo bi se mi neverjetno, da je bilo rezanje ušes v zvezi s kakimi verskimi borbami v preteklosti. Saj so se v tem oziru godile po vsej Evropi in Ameriki, pa tudi drugod, še hušje stvari in se še dogajajo, zato ni treba, da bi kdo zaradi tega vrغل kamen na nas Hercegovce. Hercegovci so namreč v vprašanju vere samozavestni in se z veliko žilavostjo drže svojih izročil. Taki so kakor njih zemlja, ki jih je vzgojila pod vročim soncem med skalami ob pičlem kruhu: odporni in če treba tudi svojeglavi.*

Pred nedavnim časom sem bral v sarajevskem Jugoslovanskem listu neko anekdoto — ne vem več, ali je izvirala iz Bosne ali iz Hercegovine — ki po mojem mnenju dobro označuje odpornost in neuklonljivost tukajšnjega prebivalstva. Neke »baba« *je šla na semenj in med potjo srečala sv. Petra, preoblečenega v navadnega zemljana. »No, baba, kam pa ti?« *jo nagovori sv. Peter. »Na semenj.« *»Kaj ne: ako Bog da.« *hoče sv. Peter poučiti babo, kako naj se izraža dober kristjan. — »Grem na semenj, če Bog da ali ne da!« *ga zavrne ženska. Sv. Petra babina trma ujezi in spremeni babo v žabo. Zaba skoči v mlako, sv. Peter pa gre po svoji poti. Čez tri dni se sv. Peter vrne k luži, spremeni žabo nazaj v babo in jo vpraša: »No, baba, ali danes še greš na semenj, ako Bog da ali ne da?« *— »Tudi danes grem, če Bog da ali ne da! Seveda — med potjo bom tri dni v mlaki, potem pa nadaljujem pot!«******

Tudi hercegovski katoliki so imeli čase, ko so bili v mlaki, morebiti tudi brez ušes. A hvala Bogu, da se kosa časa suče in da »kar je čilega, to obvelja!« *Če bi kristjani na Balkanu ne bili imeli nekoliko lastnosti naše »babe«, bi danes ne bilo Jugoslavije.*

I. Dolenec.

Žrtev velike brakade odkopana

Včeraj so na Golem obducirali odkopano truplo St. Ponikvarja

Ljubljana, 28. decembra.

Bil je lep jesenski dan, 25. november letos. Ljubljanski zakupniki želmeljskega občinskega lova so povabili svoje znanec in prijatelje na veliko brakado proti zajcem in drugi divjadi. Bila je prav pisana družba. V službi so bili tudi domači gonjaci, med njimi mlad kmetijski fant Stanko Ponikvar z Golega s svojim očedom. Pokalo in grmelo je kot na fronti. Neprevidnost nekega lovca-gosta, ki pač ni bil star lovski praktik, je imela za posledico, da je kot žrtev te brakade bil hudo obstreljen Stanko Ponikvar, ki je dobil snop šiber v glavo, oko, okoli srca in dve celo v trebuh. Po mnenju starega lovca-strokovnjaka je bil mladenič obstreljen v razdalji kakih 20 do 40 korakov. Fanta, nezavestnega, so sicer prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so se zdravniki kirurškega oddelka trudili, da bi ga ohranili pri življenju. Ves trud je bil brezuspešen. Oče je sina naposled dne 13. decembra vzel domov v domačo oskrbo. Stanko je podlegel hudim poškodbam in je bil 17. t. m. pokopan na domačem pokopališču.

Uprava ljubljanske splošne bolnišnice je po svoji dolžnosti prijavila slučaj državnemu tožilstvu, ki je uvedlo kazensko preiskavo. Zaslišanih je bilo že več prič, udeležencev brakade. Na predlog drž. tožilstva je preiskovalni sodnik g. Ivan Brelih odredil izkop pokojnega Stanka Ponikvarja. Davi ob 7 se je sodna komisija pod vodstvom sodnika g. Ivana Breliha odpeljala z dvema zdravnikoma-sodnima izvedencema na Golo, kjer je bila izvršena sodna obdukcija trupla ter ugotovljene vse poškodbe. Komisija se je popoldne vrnila v Ljub-

ljano. Preiskava se nadaljuje proti glavnemu osumljencu. Zanimivo je pri tem nesrečnem slučaju, v koliko so civilnopravno odgovorni za nesrečo zakupniki lova in organizatorji brakade. V tem pogledu bo pač oče škoda doseči primerno odškodnino za svojo ustreljenega sina. V ostalem za enkrat ni mogoče objaviti v preiskavo spadajočih podrobnosti.

Še dve obdukciji odrejani

Ljubljana, 28. decembra.

»Slovenec« *je kratko poročal o žalostni smrti 12 letne delavkine hčerke Elvire Poljančeve iz Tržiča. Včeraj popoldne je postala žrtev avtobusa, ki jo je povozil ter je deklica pri tem dobila hude poškodbe, tako da so jo morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Tam je včeraj umrla. Uprava bolnišnice je nezgodo in smrt prijavila danes drž. tožilstvu, ki je takoj predlagalo sodno obdukcijo. Ker sta bila sodna zdravnikoma-izvedenca zadržana pri obdukciji trupla Stanka Ponikvarja na Golem, je bila obdukcija odložena za zvečer odnosno jutri popoldne. — Državno tožilstvo pa je prav tako predlagalo sodno obdukcijo danes popoldne umrlega hlapca Josipa Moharja, doma iz Mozlja pri Kočevju. Na Štelan dan so se moglezki in drugi fantje stekli v neki domači gostilni. Kot žrtev junakov noža je obležal na tleh Kožarjev hlapec Mohar. Bil je prepeljan v ljubljansko bolnišnico, toda vsaka pomoč je bila prepozna. Proti pretepačem je uvedena sodna preiskava in bodo udeleženci pretepa odnosno poboja izročeni okrožnemu sodišču v Novem mestu.*

Ponarejevalci denarja pred sodniki

Za ponarejanje srebrnih kovancev 3 leta robije

Ljubljana, 28. decembra.

Na razpravnem programu ljubljanskega okrožnega sodišča je te dni več obravnjav proti ponarejevalcem in razpečevalcem ponarejenega kovanega denarja. Ponarejevalci najraje fabricirajo mnogokrat na prav navčen in priprost način kovance. Rabijo zato razne litine. Na zatožni klopi malega kazenskega senata je danes sedela štiripersona deteljica, obtoženci, ki so si bili ožji rojaki, doma tam od Krškega. Trije so bivali v Ljubljani, četrti pa je posestnik v Velikem Mrčevem. Ze lani so se spravili na ponarejanje kovancev. Ni jim šlo izpod rok. Letos avgusta so imeli večji srečo ter so jih nekaj spravili v promet. Oškodovalci so več trgovcev in trafikantov v Ljubljani in okolici kakor tudi po drugih krajih Slovenije.

Ponarejanja odnosno razpečevanja ponarejenega denarja obtoženi 33 letni čevljarski mojster Franc Lajkovič, 24 letni ključavničarski pomočnik Edvard Longo in 24 letni čevljarski pomočnik Jože Plankar so krivdo priznali ter se izgovarjali, da stvari niso vzeli tako za resno in da so bili deloma v

stiski. Četrti obtožene, posestnik Franc Zarn iz Vel. Mrčaveja je kratko zatrjeval sodnikom: »Nisem imel resnega namena delati denar. Bil sem le radoveden, kako bi denar napravil.«

Po daljšem posvetovanju malega senata so bili obsojeni: Franc Lajkovič na 3 leta robije in 240 Din denarne kazni ali 6 dni navadnega zaporu ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 3 leta. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 31. avgusta naprej. Drugi Edvard Longo na 1 leto in 6 mesecev strogega zaporu ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 2 leti. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 31. avgusta. Tretji Jože Plankar zaradi razpečevanja na 6 mesecev strogega zaporu in 120 Din denarne kazni. V kazen se mu všteje od 31. avgusta naprej. Zadnji Franc Zarn na 3 mesece strogega zaporu samo zato, ker je poskušal denar ponarejati s takimi sredstvi, da ne bi mogel drugače izvršiti kaznivega dejanja in se okoristiti. Ker se mu je v kazni vstrel preiskovalni zapor od 9. septembra, je bil Zarn izpuščen na svobodo.

Ob 90 letnici Krempljeve smrti

Če se že spominjamo raznih obletnic, desetletnic, petdesetletnic ter obhajamo srebrne, zlate in železne jubileje, je povsem prav in pravično, da se spominimo tudi moža-narodnjaka, ki je v dneh absolutistične Metternichove dobe in germanizatoričnega režima neustrašeno oral našo narodno ledino ter prižigal luč prave in našemu vzhodnem Stajorju.

Ta narodni delavec je bil Anton Krempelj. Rojen 14. januarja 1790 v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni je po odlično dovršeni osnovni šoli nadaljeval študije na mariborski gimnaziji, dokončal pa jih je v Gradcu, kjer je vstopil v bogoslovje in bil po dokončanih študijah leta 1815 v mašnika posvečen.

Ze kot mlad kaplan (pri Svetinjah in v Ormožu) je začel kazati svoj pisateljski talent.

Udejstvoval se je kot pesnik-rodoljub, nabožen pisatelj (razne priložnostne pridige, molitvenik, nemško-slovenski katekizem) in šolnik. Vendar pa so mu ime predvsem prilepile njegove »Dogodivšine Stajerske zemlje«. Da ozarja Krempljevo glavo aureola historiografa njegove ožje domovine, se je zahvaliti okolnosti, da je prišel za svojo službovanja v Ptuj v žive stike s tedanjim benefikantom Simonom Povodnom, ptujskim zgodovinarjem, ki je mladega Kremplja navdušil za zgodovino.

Kot župnik pri Mali Nedelji (1836—1844) je začel in dovršil svoje najimenitnejše delo: Dogodivšine. Toda velike težave za obelodanjenje tega dela mu je delala takratna stroga cenzura; tako je doživel le prve pole svojih »Dogodivšin«, kajti že 21. decembra 1844

Ljubljanske vesti:

Med lončarji na ljubljanskem trgu

Lonci iz Komende izpodrinili ribniške

Ljubljana, 28. decembra.

Košček kruha, za katerega se bori dandanes naš človek, je posebno trd in bolj kakor kdaj za sluzen za žulji. Priča te vsakdanje in trde borbe za kruh je ljubljanski trg, na katerem ne prodaja samo živil, temveč vse možne potrebščine, ki jih gospodinjje potrebujejo. Med temi so tudi lonci, namreč taki iz gline in žgani.

Ni še dolgo, ko so imeli podjetni Ribničani nekaj monopol na te izdelke. Razen »süho robo« so vendar Ribničani bili nekoč znani po vsej deželi zaradi svojih glinastih posod. Seveda niso teh stvari izdelovali toliko v trgu Ribnici sami, temveč bolj v okolici, po revnih vaseh, zlasti okoli Sodražice. Monopol Ribničani so na glinasto posodo pa se je zadnje čase močno skrhal, ako ni sploh odpovedal. Prebivalci drugih krajev so jim pričeli delati hudo konkurenco in so jih vsaj na ljubljanskem trgu že kar izpodrinili. Medtem so v prvi vrsti prebivalci Komende.

Na ljubljanskem živilskem trgu imajo prodajalci iz Komende že kar prava laborišča s svojo lončeno posodo. Prodajajo prav poceni in ako se z njimi spustiš v pogajanje, se kar čudiš, po kakšni nizki ceni dajejo svoje lične izdelke.

Koliko velja ta podstavek za cvetlični lonec? — »Dinar, gospodi!« — »Ni drago, ali sploh pri tem kaj zaslužiš?« — »O, ko bi le kdo hotel dati dinar za to posodo, ljubljanske gospodinjje pa ponujajo za take posode le po pol dinarja. Po tej ceni jih res ne morem dati!«

Ko tako poizveduješ po cenah drugih posod

in lončenih izdelkov, se moraš kar čuditi, kako, da to blago ne gre bolj v denar. Velika skleda stane komaj nekaj več, kakor 10 Din, hranilniki v obliki preščka 2 do 3 Din in tako dalje.

»Kako pa to izdelujete?«

»V Komendi imamo zadrugo. Ta mje deset ljudi, ki z rokami in posebnimi pripravami, nekakšnimi kolovratki izdelujejo take posode. V bolj-ših časih so ti ljudje zaslužili po 3 Din na uro, sedaj samo po 2.50. Ljudje so vendar veseli, da vsaj nekaj zaslužijo. Ko bi le blago šlo bolj v denar. Mi, prodajalci, kupimo blago od zadruge in ga prodajamo in razpečavamo. Pred božičem je bila kupčija še kar dobra. Razne posode za peko potic so šle, sedaj pa se je kar ustavilo. Danes nisem prodal več kakor za 30 Din. Moram pa plačati dnevno 3 Din tržnine in mesečno 200 Din za skladišče.«

»Delate v Komendi kaj s stroji?«

»Le pri kopanju ilovice, sicer gre vse bolj na roko.«

»Škoda, da niso te posode orisane s pravimi starimi narodnimi okraski!«

»Res je! Mlajši ljudje so to umetnost že pozabili, starih pa ni več! Včasih kdo želi, da bi kakšen cvetlični lonec ali skleda imela narodne okraske. Malo že poskušamo na ta način, saj vidite. Sicer pa so trije naši fantje obiskovali obrtno šolo, nemara so se kaj naučili in bodo mogli delati ali vsaj pokazati kaj domačega, tako, da bodo ljudje rajši kupovali našo domačo robo!«

»Vso srečo!«

JOS. OLUP

LJUBLJANA - STARI TRG 2

Moška zimska oblačila si nabavite po konkurenčnih cenah pri

Silvestrovanje „Ljubljane“

je vsako leto izmed najlepših družabnih prireditvev tega večera. Krog prijateljev društva je vajo tole večji. Tudi letošnja prireditev bo po zanimivosti in pestrosti sporeda ustrezala vsestransko: bogat glasbeni spored bodo izvajali naši priznani solisti, celoten društveni pevski zbor in odlični orkester. Poleg glasbenih točk so na sporedu tudi številne zabavne točke, tako, da bomo vsi v radostnem razpoloženju pričekali novega leta. Prireditve bo v veliki in obih stranskih dvoranah hotela »Unionac«. Začetek ob 8 zvečer.

○ Sv. maša za turiste in izletnike bo jutri in na Novoga leta dan v kapeli Vzemne zavorovalnice ob pol sedmih.

○ Francoski bojovniki v Ljubljani. Današ, 29. decembra, odpotuje iz Francije skupina 240 francoskih bojovnikov solunske fronte pod vodstvom g. dr. Marce Heriata, predsednika združenja »Les Poilus d'Orient« iz Liona. Položili bodo dne 1. januarja 1935 na grobu blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja venec in se poklonili njegovemu spominu. V Ljubljano prispejejo čez Rakek, kjer je tudi organiziran sprejem v noči od 30. do 31. decembra 1934 ob 0.31. Prenočili bodo v Ljubljani in se istega dne ob 8 zjutraj položijo venec pred spomenikom neznanega junaka Napoleoneve vojske na Napoleonovem trgu. Ob 9 odpotujejo proti Zagrebu za Oplenac. Pri povratku iz Oplenca se bodo peljali skozi Ljubljano dne 3. januarja 1935 ob 18.00. — Okrajna organizacija vojnih dobrovoljcev.

○ Spominska lipa v Trnovem. Trnovčani vsade pod vodstvom g. Kalina v nedeljo, 30. decembra 1934 ob 15 pred gostilno »Sokli« v Trnovem spominsko lipo v spomin Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Obenem se vzida plošča z letnico in pomenom vsaditve. Vsi vabljeni!

○ Najlepsi božični misterij. Za svojo šestdesetletnico nam je poklonil pesnik Keaver Meško divni božični misterij »Henrik, govavi viteze«. Prva vzprizoritev v Ljubljani bo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12 na novoga leta dan ob pol 8 zvečer. Zanimanje za novo prireditev Rokodelskega

Javna sodna dražba

se vrši dnevno od 9. do 12. in od pol 15. do 18. v trgovini »Jugošpote«, preje A. Rasberger, Miklošičeva cesta 34. Gramofoni, proše, radio aparati, zvočniki, radio potrebščine, veliki gramofoni za kavarne, koncertne dvorane itd.

Kulturni obzornik

Deseti letnik „Geografskega Vestnika“

Pravkar je izšel deseti letnik naše ugledne znanstvene revije, ki si od dne do dne vedno bolj utira pot tako med naše čitatelje, ki se zanimajo za geografijo in sorodne vede, kakor tudi med inozemske znanstvene institucije, s katerimi zamenjava Geografsko društvo svoj list. Tudi pri-jujoci X. letnik, s katerim doživlja »Geografski Vestnik« svoj prvi najh jubilej, je izšel v znatno povečanem obsegu, na 230 straneh.

Vsebinska letošnjega Vestnika obsega razprave iz najrazličnejših panog. Tri razprave se bavijo z geografijo človeka (antropogeografijo). Med njimi je prva študija dr. P. Blaznika (Celje) o posebnih razmerah v Selški dolini, ki ni važna le za zgodovino in geografijo Selške doline kot take, temveč za socialno-pestnost strukturo naše vasi sploh. — Dr. S. Hlešič podaja rezultate svojih proučevanj o vaseh na Ljubljanskem polju in njegovem obrobju, skratka v okolici Ljubljane; prof. M. Dobovšek pa objavlja zelo interesantno študijo o gibanju prebivalstva na Kranjskem in posebej v radovljški dekaniji od Valvasorja do danes, slonečo na temeljitih študijah arhivalij.

Prav tako so tri razprave posvečene atmosferičnim prilikam naše zemlje. Dr. O. Reja nam nazorno slika navale hladnega in toplega zraka na ozemlju dravske banovine; zelo važen problem za razumevanje naših vremenskih prilik; prof. S. Brodar poroča zopet o temperaturah v Potočki zidki na Olševi, a svetnik prof. F. Seidl iz Novega mesta nadaljuje svojo znamenito razpravo o dinarskogorskem fenu, suhem južnem vetru v naših krajih.

Z geološkimi razmerami in površinskimi obli-

kami naših krajev se peča najprej temeljita študija docenta dr. I. Rakoveca »Prispevki k tektoniki in morfogenezi Savinskih Alp«, ki gotovo ne bo vzbudila interesa le pri strokovnjakih, temveč tudi v širokem krogu poznavalcev naših Alp. Isto velja za razpravo o razvoju Bohinjske kotline izpod peresa univ. prof. dr. A. Melika, urednika »Geografskega Vestnika«. V našo Dalmacijo posega članek dr. M. Sopolca o razvoju trijasa na otoku Visu.

List zaključuje 50 strani drobnega dela (Obzornik in Književnost), v katerem se poroča o geografskih novostih iz našega, pa tudi iz mednarodnega, posebej pa slovanskega sveta. Interesant je na koncu seznam revij, ki jih prejema Geografsko društvo v znamenju: 136 publikacij od strani 119 društev in institucij, od tega okrog 100 inozemskih.

»Geografski Vestnik« se naroča pri Geografskem društvu na Univerzi v Ljubljani in stane za naročnike 50 Din. Naročnina se more poravnati tudi v obrokih.

★

L. M. Škerjanc v švicarskem radiju. Francoska radijska postaja Sottens (na valu 443) v Švici naznanja, da bo izvajala v soboto, dne 29. decembra t. l. ob 20. kvintet za flauto, oboe, klarinet, rog in fagot, delo našega skladatelja L. M. Škerjanc.

Mladika, XVI. letnik, štev. 1. — Novi letnik »Mladika«, v opremi Maksima Sedeja, se lepo predstavlja čitatelju. Notranja ureditev lista je ostala domalega nespremenjena, in po prvi številki sodeč, obeta listi ostati na dosedajšni višini tako vsebinsko kakor v ilustrativnem pogledu. Največ podob je posvečenih Grobarjevemu delu, toda tudi sodobni fotografiji, za katero je prispeval mojster Fr. Krašovec nekaj izredno uspešnih primerov, posveča list skrb. Dalje objavlja reprodukcije podobe Slavka Pengova v trnovski cerkvi v Ljubljani; »Sveta Družina« in načrte arh. Jožeta Plečnika za šentpetersko zatvornico Ljubla-

delo, toda na način, s katerim delavstvo ni zadovoljno. Delavstvo je zlasti proti temu, da bi podjetje odpustilo večje število delavcev, tako, da bi bili preostali zaposleni ob polnem delovnem času. Nasprotno je stališče delavstva, naj bi se rajši omejil delovni čas sorazmerno vsem delavcem, tako, da bi sleherni vsaj nekoliko zaslužil in da bi mogel vsaj za silo preživeti družino. V sporu posreduje poleg strokovnih organizacij tudi Delavska zbornica.

Povodni mož

prilomasti iz svojega vodnega kraljestva v turek na novega leta dan v Ljubljano. Pa se ga ni treba bati nikomur — ne otrokom ne odraslim. Ga bo že Gašperček, naš slavni in hrabri junak, ustrašoval, tako ustrašoval, da bo povodni mož postal krotek ko jagnje. Kako bo Gašperček to napravil in kako rešil siroto Ančko iz oblasti kosmatega grdavša, bo na lastne oči lahko videl vsakdo, ki pride na novega leta dan popoldne ob 3 ali 5 v marionetno gledališče v Vzajemni zavarovalnici na Miklošičevi cesti.

Kaj bo z Ljubljano?

Našo prestolico, lepo in velemestno Ljubljano, čakajo hudi časi. Neverjetno hudil Poselbo tedaj, če nas bo zajel tisti nevarni val »spurgarske« in filistrske solidnosti, ki se nam bliža z zapada, mogoče se pred predpostavami...

V Parizu namreč, kamor so uprte oči vseh modernih Ljubljančanov, se dogajajo čudne stvari! Tam so začeli, kakor beremo v »mondenih« listih, nekateri ljudje hudo vojno proti alkoholu, zlasti se proti ponočnemu pijančevanju in razgrajanju. Tako vojno so poskušali začeti že tudi pri nas, pa ni šlo: Ljubljana je ostala sama sebi in svoji svetli tradiciji zvesta! V Parizu pa ti bojevnikji zinagujejo, in to je za Ljubljano nevarno!

Pa ne samo to. V Parizu zahtevajo celo, naj nočne lokale ob primerni uri zapirajo; potem zahtevajo, naj se ljudje ne zastrupajo preveč z nikotinom in naj se ne mamijo s kokainom! Vse take stvari zahtevajo starokopitneži v Parizu in — uspevajo!

Posledice bodo strašne, pa ne za Pariz, ampak za Ljubljano! Ali ne bo to nekaj strašnega, če bodo v Ljubljani izginili »kiki« iz ust desetletnih paglavcev? In ponoči — kaj naj Ljubljana počne brez pijače, brez krulenja in tuljenja, ali pa celo brez kokaina? Nesrečni Pariz — trikrat nesrečna pa Ljubljana!

Tu bo treba nekaj ukreniti. Ali naj se zavzame naš magistrat na pristojnem mestu v Parizu, da tudi Pariz varuje svoje stare običaje, ali pa naj proglasi na svoji prihodnji seji Ljubljano za dolgo, dolgočasno vas! Če hoče Pariz postati vas — prav; ampak Ljubljana mora obdržati svoj težko pridobljeni sloves najbolj živahnega in veseljaškega mesta na svetu! Uiii — u-u-u.

Vitezi sv. Štefana

Št. Jernej, 27. dec.

Kakor vsako leto tako je tudi letos mnogo naših fantov in mož na Štefanov dan jездilo v slovesnem sprevodu v Staro vas in ondi počastilo spomin tega prvega mučenika in izvoljenca božjega. Na čelu spreveda je jездil g. Sebel, ki je z bridko sabljo v roki dajal povelja in sploh skrbel, da je bila celotna kavalarija v najlepšem redu.

Za razvedrilo je skrbela cerkvena godba, ki je z veselimi koracnicami dajala takt tudi iskrim konjem, da so, okrašeni s pestrimi perjanicami in lepim cvetjem, ponosno stopali proti prijazni cerkvi na nizkem griču. Ob prihodu pred cerkev je bilo darovanje. Jezdci so jездili okoli hiše božje, metali svoje prispevke v nabiralnik ter se tako tudi z darovi poklonili sv. Štefanu, svojemu patronu in zaščitniku v nebesih.

Res, lepi so božični in drugi običaji našega naroda, polni poezije in simbolov vere! Skrbimo, da ne bodo izumrli, ampak da se ohranijo in zopet postavijo v vsej prvotni obliki in miselnosti, saj so last našega naroda, last naših prednikov, ki so črpali iz njih moč in silo, da so zmagali sovražne moči in ohranili svoj jezik in vero v Boga, ter upanje v lepšo bodočnost.

Ljutomer

Predstava Meškovega misterija »Henrik, govavi viteze« se vrši v Ljutomeru v Katoliškem domu to nedeljo, dne 30. decembra popoldne ob pol 4 in ne na Kraljevo, kakor je pomotoma prinesel zadnji Gospodar. To sporočamo v vednost vsem našim zunanjim obiskovalcem, katere s tem prijazno vabimo k omenjeni predstavi. Ljudska čitalnica.

nice. Ilustriran s tremi primeri je tudi dr. Stelčev članek o slikarju Janezu »kvili iz Radgone« v okviru njegovega obsežnejšega dela »Iz zgodovine slovenskega cerkvenega slikarstva«. — Leposlovno prozo so prispevali: Joža Vovk (Saninec), Franc Miklič (Zupnikova novoletna beseda) in Bogdan Kazak (V vojaški službi). V prevodu pri naša »Mladika« prekrasno delo Felixa Timmermansa »Regina Simforosa« (z avtorjevimi inicialami in risbami) ter John Habbertonova »Helena otroka« (prevel J. B. Vdovič). — Jože Pogajnik je prispeval lepo koledniško pesem (Koledujemo), Vinko Žitnik pa »Obet«; pesmi so prispevali še Jan Plestenjak (V mraku), Jože Udovič (Himna) in Vinko Belič (Mir ter Zemlja). Bogata je toplot »Pisana trata«, ki pri naša: Viktorja Smoleja »Slovaški božič«, J. Sedivja »Slovaške prestolnice« (Zagreb), Viktorja Steške »Jezuitske šolske drame v Ljubljani«, Karla Dobide »Ivana Groharja« in istega avtorja »K načrtu zatvornice na Ljubljani«. — Nove knjige. — J. Koštal: Faberkovanje. — Po okrogli zemlji. — Pod zaglavjem »Dom in družina« piše Stefanija Humeč: »Mlade gospodinjce in M.A.: »Kuharica«. Mnogo je šal, ugank in podobnega gradiva.

Dr. Aleksander Ugrešnovič: Iskorišćevanje šuma. Gozdarska fakulteta v Zagrebu je že večkrat javno afirmirala svoj pomembni položaj med ostalimi znanstvenimi instituti pri nas tako po svojem teoretičnem izsledovanju, ki je dalo rezultate nič bolj skromne od onih na starih inozemskih visokiholah, kakor tudi po svojem praktičnem posegu v gospodarsko-politični sektor našega državnega organizma. V zadnjem času je naš gozdarski literaturi pridelal novo znamenito delo Ugrešnovič, ki je redni profesor zagrebske gozdar. fakultete, nadalje dopisni član Zbornice za TOI v Zagrebu, Československé Akademie Zemědělské v Prazi ter Commission Internationale d'Agriculture v Parizu, podpredsednik Ligue Forestière Internationale v Parizu in oficir francoske Mérite Agricole. Njegovo ime je že poznano v našem gozdarsko-političnem svetu: bil je delj

3 znameniti
zdravilni vrečci!
„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONAT“

VSAK služi zdravju na svoj način

Hribarjev očka - 80 letnik

Kdo na Dolenjskem ne pozna bosenskega veterana Antona Goršiča, p. d. Hribarja od Sv. Jurija? Osem križev nosi na svojem hrbtu, pa je še vedno čil in zdrav ter ima še zelo dober spomin. Leta 1878, se je udeležil okupacije Bosne in se bojeval s Turki v bitki pri Jajcu. Svoje posvetbo je umno obdeloval, ima tudi gostilno in malo trgovino. Štirideset let je že cerkveni ključar župne cerkve sv. Jurija. Ta čas je bilo na fari šest župnikov. S svojo ženo, ki ga je zapustila pred dvema letoma, je vzgojil deset otrok. Oče Goršič je zgleden krščanski mož in v svoji gostilni vedno začne moliti, ko zapoje zvon opoldne ali zvečer. Sivolasemu starčku k 80 letnici iskreno čestitamo. Bog mu dodeli še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Pozdravljeni, Hribarjev očka!

Celje

○ Oglasi za novoletno številko »Slovenca«. Vse cenjene inserente obveščamo, da je samo še danes čas, da izroče oglase za novoletno številko »Slovenca«.

○ Cerkevna služba božja na Silvestrovo. Na Silvestrovo, dne 31. decembra bo v opatijski cerkvi ob 7 zjutraj slovesna sv. maša, nato Tedeum. Zvečer bo ob 6 v Marijini cerkvi pridiga, nato litanije.

○ Prijateljski medklubski match Celje — Sv. Jurij. V nedeljo, dne 23. decembra je bil odigran prijateljski medklubski match med Celjem in Sv. Jurijem. Rezultati so naslednji: Grazer — Mulec 1 : 0; P. Schwab — Ipa-vic 0 : 1; Fujs — Dobovšek 0 : 1; Dobrajc — Piki 1 : 0; Turk — Liška 0 : 1; Lampi — Rito-nja 1 : 0; Kocmur — Hajnšek 1 : 0; Kroflič — dr. Sedej 1 : 0; Vožič — Stegenšek 0 : 1. Končni rezultat je 5 : 4 za Celje.

○ Poroke. V celjski opatijski cerkvi sta se poročila gosp. Gruber Karel, mehanik in gđ. Mahne Jožefa, tov. delavka, oba iz Zavadne. — V Bravlovah sta se poročila na praznik sv. Štefana gosp. Kocuvan Ferdinand, zasebni uradnik iz St. Pavla in gđ. Körbler Ana Marija, zasebna uradnica v Celju. Čestitamo!

○ Zahvala Vincencijeve konference. Vincencijeve konference sv. Danijela v Celju se najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so po svojih močeh pripomogli, da je mogla Vincencijeve konference v tako obilnem številu obdarovati za božič svoje reveže. Najprisrčnejša zahvala vsem, ki so darovali v denarju in blagu, posebno zahvala pa še grečlanicam Dekliške marijanske kongregacije, ki so s svojo požrtvovalnostjo pripomogle k tako lepemu uspehu, bodisi pri nabiranju darov ali pri sodelovanju pri božičnici v nedeljo popoldne. Vsem skupaj Bog plačaj!

○ Slabo za najemnike v mestnih hišah. Na zadnji seji celjskega mestnega sveta je bilo sklenjeno, naj mestno poglavarstvo vodi točno evidenco o plačevanju najemnin v mestnih hišah. Vsakomur, ki bo ostal dolžan na najemnin dva meseca, naj se takoj odpove stanovanje.

Cerknica

Cerkski veterani. V Cerknici imamo precej starih ljudi. Saj imajo preko 90 let. Pred kratkim je umrl 93 letni Oglarjev oče. Bil je vesel mož in je o svojem življenju znal marsikaj zanimivega povedati.

Cesta Rakek — Cerknica. Z banovinsko cesto je pa res veliko dela. Saj so jo delali, oziroma popravljali skoro vse leto. Sedaj pa so jo končali in sicer pred Hranilnico in posojilnico. Vreme je za delo ugodno, samo žepi ne.

časa urednik Šumarskega lista; pred leti je uredil spomenico Jug. Šumarskega Udruženja z naslovom Pola stoljeća Šumarstva, ki vsebuje tudi slovenske razprave; osnutek, kakor ga je koncipiral Ugrešnovič, je služil za temelj, ko so oblikovali naš moderni gozdni zakon. Najbolj obsežno pa je njegovo sedanje delo, kjer je zbral in posajil vso snovno in dejavnostno stran, ki sloni na osrednjem pojmu izkorišćevanja gozdov. Na široko zasnovana stvar je podeljena v več knjig. Ugrešnovič je metodično zgradil svoj sistem na izkustveni podlagi in snov zvrstil po časovnem redu, kakor človek dejansko ravna z lesom od pripravi in začetka podiranja pa do kraja njegove porabe. — Prva knjiga ima naslov: Iskorišćevanje šuma (225 strani, 80 Din). Govori o gozdu in gozdnem gospodarstvu z vidika izkorišćevanja in podrobno predlože načine unovčevanja z materialne, formalne in finančne strani. Vsi načini so ilustrirani s praktičnimi primeri. Glavna razdelitev vsebine: Uvod, Gozd kot objekt izkorišćevanja, Razpolaganje lastnika z gozdnimi produkti, Unovčevanje gozdnih produktov (prodaja, zakup, industrializacija), Izbiranje načinov unovčevanja, Praktični primeri, Bibliografija. Avtor je zlasti podrobno izdelal licitacije. — Druga knjiga: Tehnologija drveta (293 strani, XXII prilog, 152 Din). Obravnava les kot snov, zunanost debla, notranji sestav, kemizem, napake, tehnična svojstva lesa in kvaliteto (boniteto) gozdnega sestava. Med tehničnimi svojstvi so našeta estetska, osnovna fizikalna, mehanična in fizikalno kemična svojstva. Tekstu je pristavljeno mnogo originalnih fotografij, za katere je instruktivni material zbral avtor sam. — Tretja knjiga: Tehnika trgovine drevetom. Dio prvi (275 strani, 150 Din). Razpravlja o produkciji glavnih gozdnih produktov in njenih elementih: delu in orodju. Zatem o tehniški izdelovanju in iznašanju teh produktov. Knjiga obsega splošno in domačo tehniko lesne trgovine ter vsebuje predpise ljubljanskih in zagrebskih uzans. Tekst ilustrira 132 večinoma originalnih slik. Manuelno delo je tu izčrpano, strojno

„Mama“ med najstarejšimi

Murska Sobota, 27. decembra.

Včerajšnji dan je bil za tukajšnje župnišče pomemben. Mama g. kanonika, konzistorialnega svetnika, dekana in župnika Ivana Szlepeza, je obhajala visok jubilej. Na hrbtni nosi osem križev in pol (85 let).

Poglejte sliko in povejte, ali bi ji prisodili toliko? Gotovo ne. Kdor bi jo prvič videl in slišal govoriti, bi rekel, da ima 65 do 70 let.

Često se sliši, da Bog da samo izvoljenecem dočakati visoko starost. O »mami« se sme v polni meri reči, da je izvoljenka. Visoko, lepo, mirno starost je zaslužila. Saj je bilo vse njeno življenje lepo, bogodopadljivo. Delo in molitev sta bili njeno opravilo. Potrpežljivost in vdanost v božjo voljo, njene spremljevalki. V skromnosti je preživljala mlajša leta, dokler se ni preselila v župnišče. Skromna pa je ostala tudi v župnišču.

»Mama« pozna ne le Soboto, marveč pol Slovenske krajine. In vsak jo pozna kot dobro mamo. Je res dobra. Predvsem dobra do svojega sina, gosp. kanonika. Za Bogom je on zanj prvi. Ko je pred nekaj leti ležal hudo bolan, so bile mamine oči dan za dnem objokane. Dnevi so bili zanj temni, žalostni, noči pa svetle. Bolj je čutila bolečine ko bolnik sam. Dobra je nadalje do gg. kaplanov. Imela jih je v letih, odkar je v župnišču. O vseh govori ko o svojih otrocih, oni pa o

njej ko o mami. Kaplani radi prihajajo na obisk in so srečni, če se jim mama nasmehne in reče kako veselo. Dobra je do revežev. Koliko jih je nasitila, ve samo Bog.

Mama je živa zgodovina. Pred njenimi očmi so se odigravali veliki dogodki. Pripovedovati zna o grofih in tlačanih, o »gospodini« itd. Pred njenimi očmi se je razvijala Sobota. Le par rečnih bajt se je skrivalo med grmicevjem.

Če jo obiščete in vprašate: »No, mama, kako vam gre?«, bo zamašila z roko in navidez čemerno odvrnila: »E, samo pustite! Za nič sem že. Samo jela bi, delati pa ne morem!«

Ali je res »za nič«? Ona še danes vodi kuhinjo in gospodarstvo. Vsaj enkrat na dan pogleda živino v hlevih, poboža žrebeta, teletke, nagovori puijseke, zbere okrog sebe perutnino itd. V kuhinji že jutraj skomandira vse potrebno. Ko se prepriča, da gre vse v redu, se poda v sobo in se vse na zofa ali za mizo. Na mizi je vedno molitvenik, naočniki in kak časopis. To so mamin dnevniki prijatelji. Najboljši prijatelj ji je molitvenik. Ko je jutraj v cerkvi masa, ona v sobi zmoli mašne molitve.

Kaj bi še povedali o njej? Cele strani bi lahko napolnili, pa ne bi vsega povedali. Naj zadostuje to. »Mama« bo že radi tega huda, ker ne mara, da bi se svet za njo zanimal.

Mama, ne bodite hudi! To vam je napisal eden izmed 16 kaplanov, ki vas ima tako rad ko svojo lastno mamo. Napisal je iz hvaležnosti za vse, kar ste mu dali tekom dveh in pol leta. Včeraj je prav goreče prosil Boga med sv. mašo, naj vam da dočakati še več let. Na tem mestu pa vam želi ljubega zdravja in zadovoljnosti, kakor jo uživate sedaj. Bog vas živi!

Koledar

Sobota, 29. decembra: Tomaž, mučenec; David, Kralj. — Zadnji krajec ob 3.08. Herschel napoveduje sneg in veter.

Novi grobovi

† Marija Sarec. V četrtek jutraj je umrla od kapi zadeta v šmartnem pri Kranju ga. Marija Sarec roj. Zabret, sestra šentvidskega dekana in blejskega župnika ter mati zdravnika dr. Janeza Sarca. Za praznike je prišla na obisk k svoji hčerki Miki, ki gospodinja v šmartnem župnišču. V četrtek jutraj je prišla še v kuhinjo. Po zajtrku je rekla, da se ne počuti dobro, da bo šla še malo v posteljo. Čez nekaj minut so pogledali zanj in so jo našli v zadnjih izdihih. G. župnik ji je še podelil zakrament sv. poslednjega maziljenja. In je izdihnila. V župnišču so jo položili na mrtvaški oder, kjer je ostala do večera. Po pogrebnih sv. maši so jo po devetih odpeljali na njen dom h »Kriškerju«. V Presej pri Jaršah in jo tam položili na mrtvaški oder. — Pokojna je bila dolga 34 let skrbna gospodinja in vzorna krščanska mati. Bog ji bodi plačnik! Pogreb bo danes ob pol 10 dopolne iz hiše žalosti na pokopališče na Homcu. Zaljubljenca rodbinama Sarec in Zabret naše globoko sožalje.

Osebnosti

Imenovan je za vršilca dolžnosti poveljnika bataljona topniške častniške šole topniški major Valdimir Franjkovič.

Upokojeni so kapetan bojnega broda Janko Kršnjavi, peh. kap. I. razr. Rudolf Kob, nižji voj. uradnik I. razr. sodne stroke Milan Crnko in intendantski podpolkovnik mornarice Josip Blajava.

Odlikovan je z redom Sv. Save petega razreda nižji voj. uradnik I. razr. sodne stroke Milan Crnko.

Ostale vesti

— Še danes je čas za oddajo oglasnih naročil za novoletno izdajo »Slovenca«. Vabimo vse, ki iz kakršnegakoli vzroka doslej niso utegnili oddati svojih novoletnih oglasov, da store to danes najkasneje do šeste ure zvečer. V ponedeljek bo radi večjega navala težko ustreči cenjenim zahtevam.

— Velik uspeh slovenske pevke na Dunaju. Gospodična Vera Majdičeva je skupno s komornim pevcom Wiedemannom imela v veliki dvorani »Uranie« na Dunaju 11. decembra svoj koncert, ki je odlično uspel. Dunajski listi so prinesli obširne, za našo umetnico zelo ugodne kritike. Poleg velike muzikalnosti in tehnične izdelanosti glasu omenjajo kritiki predvsem njene lahke in probojne višine ter globoko umetniško občutje, s katerim je bil pojmovan in podan ves program. K resničnemu uspehu in velikemu priznanju čestitamo! — A. D.

— Elektrifikacija dežele napreduje. V nedeljo so Kranjske dežele elektrarne priključile na svoje omrežje trga Ribnico in Sodražico ter nekaj okoljskih vasi. Prejšnji petek pa je bila priključena na omrežje KDE Planina pri Rakeku. Sedaj delajo KDE na priključitvi dela Savinjske doline z Braslovčani. Za prihodnje leto pa imajo KDE še več krajev v načrtu, ki jih nameravajo priključiti na svoje omrežje.

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef« voda zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočiti tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostata-hipertrofiji.

— Zvončki, trobentice... Gdč. Minka Rode iz Ljubljane se je predvčeršnjim mudila v Mlačevem na Dolenjskem ter je od tam prinesla lep šopek pravih spomladanskih cvetlic, kakor zvončkov, trobentic in seveda telohov. Te cvetlice, ki so za božični čas nenavadne, so se večeraj v kozarcu vode še bolj razcvetele. Narava je letošnjo zimo torej muhasta in nas zgodaj navdaja s privedom zgodnje pomladi. Tudi iz drugih krajev prejemo poročila in cvetlice v dokaz prezgodnje pomladi. Zdi pa se, da je slana, ki je večeraj padla v okolici Ljubljane in drugod po deželi, zamorila mnogo tega prezgodnjega cvetja.

— Smučarski tečaj SPD. Pri Sv. Janezu se bo vršil smučski tečaj pod vodstvom smučarskega učitelja g. Tavčarja od 2. do 9. januarja 1935.

Prijavnina, prehrana in prenočnina skupaj stanejo za vso dobo 500 Din. — Na Krvaveu se bo vršil smučski tečaj tudi od 2. do 9. januarja 1935 pod vodstvom smučarskega učitelja g. Širelja. Skupni stroški znašajo 450 Din. — V koči na Veliki Planini vodi smučski tečaj od 2. do 14. jan. 1935 g. Zupan Ervin. Stroški za vso dobo znašajo 700, za 7 dni pa 400 Din. — Ker je število posetnikov omejeno, naj se tečajniki čimprej prijavijo v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 4. Snežne razmere bodo prav ugodne.

— Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih živec, pri bolečinah v kolku, zasoplenosti, hudem arinem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboitosti povzroči naravna »Franz-Josefovica« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe.

— Svojevrsna knjiga v slovenskem prevodu: kot 18. zvezek »Leposlovne knjižnice« Jugoslovanske knjižarne je pravkar izšla knjiga Axel Munthe: »San Michele«. (Spomini slavnega zdravnika.) Cena v elegantno platno vezani knjigi Din 95. Samo nekaj odlomkov iz prevajalčevega predgovora: Telesni zdravnik švedske kraljice Viktorije nas vodi za kulise zdravniškega sveta in nas seznanja z njegovimi skrivnostmi. Kaj nam pripoveduje Munthe v svoji knjigi o San Michelu? Vse mogoče stvari iz svojega dolgega življenja: veselo in žalostno, smešno in pretresljivo zgodbo o aristokrati in beračih, o vlačugah in nunah, o prismojenih pacientih in neboljnih starčkih, o podležih in svetnikih, o človeški dobroti in zlobi pa o svoji veliki ljubezni do vsega stvarstva, zlasti do živali. Kako čudovito opisuje ptice! Mimgrede naj omenimo, da je italijanska vlada po izidu te knjige prepovedala ubijati ptice na caprijskem otoku, česar doslej ni dosegel noben protest kulturnega sveta. Dobrota pa je gonilna sila vseh Munthejevih misli in dejanj. Brez usmiljenja ne moreš biti dober zdravnik — pravi nekje. Zato nežno ljubi »Male sestre ubogih« v Parizu, ki se vse žrtvujejo za druge. »Vse, kar darujete na zemlji, se hrani za vas v nebesih; vse, kar zadržite za se, je izgubljeno.« nam vedno znova zveni iz te knjige, ki je en sam slaspospev ljubezni in usmiljenja. Knjiga obsega blizu 500 strani in je silno pestra in živahna. Nekatera poglavja so pisana tako napeto, da se berejo kakor roman. Kdor se pa želi naročiti na »Leposlovno« knjižnico, naj to sporoči Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Za mal denar Din 192 (plačljivo tudi v mesečnih obrokih po Din 16) dobe 4 krasno vezane knjige z bogato vsebino.

Mariborske vesti:

Še enkrat - inozemci...

Maribor, 28. decembra.

V »Slovenec« od 15. t. m. smo poročali, da je zaposlenih v mariborski industriji kar 638 tujih državljanov. Te žalostne statistike nismo prinesli zato, da bi po njeni objavi takoj pozabili na to našo popolnoma nerazumljivo popustljivost. Hoteli smo z objavo teh števil opozoriti še posebej naše oblasti, da poizkušajo z vsemi možnimi sredstvi zmanjšati to število in da pripomorejo s tem našim ljudem, našim državljanom do kruha. Zato z objavo statistike tudi še ne bomo prenehali pisati o tem žalostnem poglavju, poizkušali bomo na vsak način vsaj pripomoči še v naprej k temu, da se število inozemcev pri nas zmanjša. Prepričani smo, da odobrava to naše stališče vsa javnost.

Kakor rečeno, zaposluje mariborska industrija 638 tujih državljanov, večinoma tujerodcev. Imamo pa na razpolago še druge številke, ki so vsaj tako, če ne še bolj žalostne. Skupno je v Mariboru zaposlenih nad 2000 tujih državljanov. V tem številu so obseženi samo družinski poglavarji, ne pa tudi člani družin. Ta zaposlitev je deloma direktna, deloma posredna. To se pravi, da mislimo s tem številom tudi vse tiste inozemce, ki niso zaposleni pri kakem podjetju kot uslužbenec, ampak so tudi sami lastniki podjetij. Če že ne zahtevamo, da bi smeli imeti pri nas zaposlitev samo Jugoslavlani po narodnosti, pa imamo gotovo pravico zahtevati, da ni ob meji — in Maribor je popolnoma obmejno mesto — podjetij, katerih lastniki so inozemci, da ni predvsem podjetij, ki zaposlujejo inozemce. To posebno še v času, ko je število brezposelnih naših državljanov vsak dan večje.

Po številu so med inozemci na prvem mestu italijanski državljeni, katerih je nad 700. Na drugem mestu so Avstrijci, na tretjem Čehi, nato sledijo v velikih presledkih Nemci, Rusi itd.

Ze zadnji smo poudarili, da nismo proti

□ Razstava »Brazde« je še odprta. Danes popoldne in jutri v nedeljo ves dan je odprta slikarska razstava »Brazde« v veliki kazinski dvorani. Vstopnina je znana na Din 2 za osebo. Mariborčani imajo sedaj še priliko, da spoznajo dela domačih umetnikov. Dosedaj je bil obisk zadovoljiv, ne pa prodaja razstavljenih del. Pričakovati bi bilo, da se bodo zasebniki in javne institucije bolj zavezale za mariborske umetnike. Tako je letos izstala mestna občina kot kupec. Mestna podjetja so kupila nekaj slik na razstavi ljubljanskih umetnikov, ki jo je priredil trgovec s slikami. Ali ne bi bilo umestno, da bi MP kupila slike tudi od mariborskih slikarjev?

□ Silvestrov večer se vrši v ponedeljek v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Na veselo svilenje »Maribor«.

□ Notranje posojilo? Za zidanje nove šole v magdalenskem predmestju rabi občina 7 milijonov. Občinski svet je že dal svoje privoljenje za najem tozadevnega posojila. Je pa v sedanjih časih težava dobiti tako vsoto, četudi jo išče upnik, kakor je mariborska mestna občina. Radi tega prevladuje sedaj mnenje, da bi kazalo najeti posojilo na domačem denarnem trgu. Mestna občina bi izdala posebne obveznice za to posojilo, ki bi se v glavnem placiralo v Mariboru pri zasebnikih, pa tudi pri domačih denarnih zavodih.

□ Plemenita gesta mariborskega tovarnarja. 33letni delavec Hutterjeve tovarne, Oton Krebs, se je pri gašenju požara v tovarni smrti ponesrečil. O tem tragičnem slučaju smo že pred nekaj dnevi poročali. Zapuštil je mlado vdovo s tremi malimi otročiči, četrti pa je na poti. Tovarnar g. Hutter se je sedaj za zapuščeno družinico zavezal ter zopet pokazal svoje plemenito srce. Družina bo dobivala od njega podporo po 500 Din vsak mesec toliko časa,

All ne sovražite sosedu, ki Vas v mirni noči zbudi z glasno se-zuvanjem? A Vaš kašelji? Ali Vas ta ne zbudi?

leite **Bronhi** bonbone

pa ne bote kašljali. Kašelji lažji ali hujši

Bronhi uspešno preprečuje

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

— Blagajna Poštne hranilnice, podružnica v Ljubljani, bo poslovala zaradi letnega zaključka za stranke dne 31. decembra le od 8 do 12.30.

— Potresni sunki. Iz Šmarja pri Ljubljani poročajo: Danes (26. decembra) jutraj nekoliko čez pol sedmo se je čutil rahel potres; občutek je bil, kakor da so sunki od sredine proti površju zemlje.

— Nakupovanje konj. Vojaska komisija bo od 2. januarja 1935 pa do nadaljnjega vsake srede od 8 do 12 na sejmšču (pri mestni klavnici) v Ljubljani kupovala konje od naroda. Zglasiti se je pri komisiji, ki bo tam delovala pri nakupu konj.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 22. t. m. je objavljena »Naredba o dopolnitvi naredbe o načinu ubiranja, izročanja in uporabljanja takse, pobrane v korist drž. narodnih gledališč, kakor tudi o določitvi omejitev teh gledališč, dalje »Naredba o izpremembi naredbe o prekinitvi zastaranja knjižniških menic, »Popravek v pravilniku o obrazcu potrdila o tem, da je kdo kmet, »Rok za predložitev seznamka to-komerov, »Odlomba o prepovedi izvoza orehovitih debel. — Ukinitve odlombe št. 17.351-IV-1934, »Pojasnilo glede pobiranja drž. trošarine na plinovo olje, olje za mazanje in kurilno olje, »Naredba o izpremembi naredbe o odpiranju in zapiranju lekarn in o njih dežurstvu na področju dravske banovine in »Volilni imenik upravičencev za volitev senatorjev v dravski banovini.

— Pri poopnjenju arterij v možganih in arcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz-Josefovica« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Kaj pravite?

»Slovenec« je v svoji božični številki objavil sliko, kjer vidimo majhne zamorčke — prave zamorčke — kako berejo »Slovenca« in »Gospodarja«.

Slika je prava in ni nalašč »postavljena«.

»Jutra« pa ta slika ni všeč in večeraj se je na svoj način ponorčevalo iz zamorčkov in iz »Slovenca« in iz slovenskih misijonarjev.

»Jutra« in njegovi prijatelji naj kar imajo svoje veselje; mi smo ga imeli tudi. Samo nekaj razlike je bilo med »veseljem« in »veseljem« — drugega nič.

Kaj pa pravite, g. urednik, na to:

Med svetovno vojno so se ti prakticirali »zamorčki« — pravi »zamorčki«! — prav stajno borili kot francoski vojaki! Kot francoski, ne kot zamorški! — Nosili so francosko vojaško obleko, francosko orožje in govorili so francosko! Tudi vojaška dostojanstva so dosegali, kakor pravi Francozi. Te »irne Francoze« so bili Francozi visoko spoštovani in niso delali nobene razlike med »belimi« in »črnimi« Francozi. Če bi se bil pa kdo v Parizu jaeno iz »irnih« Francozov norčeval, bi ga bili »beli« Francozi kmalu naučili, da smo »vsi ljudje bratje, bratje vsi narodi«.

Visoko-kulturni prijatelji »Jutra« pa tega menda še ne vedo. No, pa zaradi tega se svet ne bo še podrl; vsak ni za vse!

Čudno pa je, da lista »moderna«, v »Jutra« caverovana Ljubljana tako skrbno goji razne »zamorske« plesne in »zamorske« godbo... Seveda, listi zamorci, ki so se borili v francoski armadi, in pa listi, katerih slika je objavil »Slovenec«, so katoličani — in to je tisto, kar »Jutra« očitno ni prav! »Rumbo«, »jazz«, »tango«, »fokstrout« — to gre; ampak »Slovenec« v rokah zamorčka? — Kam pa pridemo?

Vseznanje

V nekem belgijemskem listu je bila te dni za reklamo natekarna stran iz novega leksikona »Sveznanec«. V desnem kotu si takoj ugledal zemljevid Jul. krajine, ki naj bi bil v razlagi sestavka o Gorici. Čez zemljevid vse Jul. krajine je stala oznaba »Istra«. Zakaj samo »pars pro toto«? — »Gorica« je v Ital. Slovenačko, leži na desnoj (!) strani Soče... Posle poraza kod Kaporeta (!) izgubili su Italijani Gorico... Od stanovnika po poslednjim statističnim podacima još uvek je 25% Slovenaca.« Gre seveda za italijanske uradne statistike; kajti v resnici so Slovenci v »veliki« Gorici, kateri so bile pridružene vse okoliške vasi z izključno slovenskim prebivalstvom, prav gotovo v večini.

Od jugoslovanskega »Sveznanca« je človek po pravici pričakoval nekoliko več znanja, še posebno, ko gre za opis naših krajev!

delo pa bo obsegal drugi del, ki je zdaj v tisku. — Ugrunovičev delo, ki je znanstveno-kritično popolnoma uspešno, kaže poleg znanstvenih tudi splošne književne oblike. Točno določeni pojmi so obloženi z domačo znanstveno in narodno ter s francosko in nemško terminologijo. Sloj je enostaven, zanimiv in se odlikuje s tisto jasnostjo, ki jo — navajeni nemških knjig — običujemo pri francoskem tisku. Zaradi tega so knjige tudi Slovincem lahko dostopne. Mnoge stvari so grafično ilustrirane. Na primernih mestih opozarja avtor na naše pozitivne zakone (t. j. na tiste, ki zdaj veljajo). Ugrunovič je upošteval krajevne navade, ki so se razvile pod vplivom različnih zgodovinskih okoliščin po raznih pokrajinah naše države. Vsebinskim vrednotam se pridružuje dragocena znanstvena oblika. Papir je odličen in odgovarja monumentalnosti samega dela. Črke so primerne (drugod namreč kažejo preveliko štednjo) in razprti tisk omogoča takojšnjo orientacijo. Vsaka knjiga ima detaljno kazalo. Lahko rečemo, da so te knjige tudi v estetskem pogledu dovršene. Služile bodo v obilni meri potrebam naše gozdne industrije in lesne trgovine. Založil jih je avtor sam in se pri njem naročajo na naslov: Dane Tomičić, Zagreb, Tehnički fakultet. — c.

Vigred, št. 1. — Vsebinske prve številke novega letnika je naslednja: Evaristični kongres. — Katoliško udejstvovanje. — Prižgimo lučke (G. M.). — Božično razmišljanje (F. Zupančič). — Sveta noč, blažena noč. — Rozvita Frankova (Dr. p. R. Tominec). — Človeka pa le skrbi (A. Gale-tova). — Božični zvon zvon (G. M.). — Peto kolo (A. Galetova). — Svetločini kile (G. Mali). — Božična zgodba (G. Mali). — Bele vrtnice (F. Tilka Lamprechtova — Dušica). — Pesem brezdomca (Ksaver Meško). — Čez previs (Vane Betkin). — Zena in delo. — Podpora v zavarovanju. — Vprašanja in odgovori (R. Smersu). — Kolodvorski misijon. — Pavlin božični večer (M. G.). — Svetločini zvonovi (F. Zupančič). — Pri kolodvorskem misijonu v Kölnu (M. R. Fuchs) in obilo drobiža.

dokler najmlajši otrok ne izpolni 14 let — torej, dokler ne bodo starejši otroci v stanju skrbeti za mater. Skupni efekt te podpore znaša 100.000 Din. Plemenita gesta velikodušnega tovarnarja, ki ima tudi drugače za svoje delavstvo zlato srce, je vzbudila povsod splošno odobravanje.

□ Graditelji in nova uvoznina. Združenje graditeljev v Mariboru je naslovilo na mestno občino spomenico glede izpremembe uvoznine. Graditelji opozarjajo, da so tarifne postavke za stavbeni material mnogo previsoke, posebno za gramoz, pesek, opeko in kamen ter bi se radi tega zidanje v mestu znatno podražilo. Ze državne takse so zidanje znatno podražile ter povzročile, da je v okolici živahnejša gradbena delavnost, kakor v mestnem središču. Predlagana uvoznina za gramoz in pesek bi znašala skoro tretjino nabavne vrednosti. Graditelji predlagajo kot maksimalno tarifo: za 1 m³ gramoz, betonskega gramoz in peska Din 3, za 1 m³ kama Din 4, za 1000 komadov opeke Din 5, in za 1000 komadov strešnikov Din 4. Ker so na zidanju stavb zainteresirani vsi sloji prebivalstva in tudi mestna občina sama, bi bilo potrebno, da se upravičene želje gradbenikov upoštevajo pri korekturi predlagane uredbe o uvoznini.

□ Tovarne se zapirajo... Dve tovarni vile v Mariboru počivata in okoli 500 parov rok je brez dela in zaslužka. Ta počitek je sicer samo začasn, kakor se govori, delavstvo pa je le prizadeto. Sedaj se širi vest, da bo začasn ustavila delo še tretja tekstilna tovarna, ki zaposluje nekaj sto delavcev.

□ Lekarniško nočno službo vrši v prihodnjem tednu od 30. decembra 1934. do 5. januarja 1935. lekarna P. Albanje »Pri sv. Antonu« na Frankopanski cesti.

Zakaj se človek smeje?

Kaj pravi zdravnik...

Vprašajmo najprej zdravnika, zakaj se človek smeje? Odgovoril nam bo po vsej priliki: Iz fizioloških — životoslovnih vzrokov. Smeh, to je izdihavalno gibanje, ki ga spremljata glas in nehoteni zgibi obraznih mišic, ni nič drugega, kakor telesno delo. Nastaja ob refleksnem — odsevnem gibanju smehove mišice, ki ga sprožijo določeni vtisi. Pogosto se poudarja, da deluje smeh blagodejno na naše počutje, kar je ob zmernem smehu pač nepo- bitno dejstvo. Ta blagodejni učinek si moramo tol- mačiti na ta način, da se pri smehu draži prepona — prečna mrena in se stresa. S tem se pa pospe- šuje delovanje za življenje važnih telesnih organov, kakor jeter, ledvic itd. Sicer se pa more smeh pri dražljivih ljudeh izpreveriti v krčni smeh, ki ne le ni blagodejen, marveč celo nevaren.

... in kaj dušeslovce

Zdravnikov odgovor nas ne zadovolji posebno. Obrnimo se na dušeslovce. Ta pravi, da je smeh duševni pojav. Smeh je namreč — tako nam po- jasnuje — človeku lastni izraz veselja. Človek, ki se smeje, ne more storiti ničesar hudega. V človeški duši se borita med seboj dobro in zlo in življenje človeške duše ni nič drugega, kakor neprestano stremljenje k dobremu ob premagovanju ovir, ki jih stavi zlo. V tem svojem stremljenju iz nepopol- nosti v popolnost si duša tako rada oddiha v ve- selju, ki se na zunaj izraža v smehu.

Modree pa...

To pojasnilo nam že dokaj bolje ugaja, vendar potrkamo za pojasnilo še pri filozofu. Ta nas pouči,

da je smeh funkcija, delo duha. Vsi pravi šaljevalci, tako nam deje, so bili trpini, tragiki, ki so stradali in slednjič prišli do spoznanja. »Trpljenje in razo- čaranja ostri pogled,« pravi modree, »kdor je veli- ko doživel, vidi globoko in ne zdi se mu razvese- ljivo vse, kar vidi. Tak je včasih pripravljen, da vrednost življenja podcenjuje, in človek se mu zdi le kakor kupček želja, upanja in nezmožnosti s po- trebnimi telesnimi pripadki. Tako rad zaide iz raja narave prek hladnega jezera dvomov v puščavo večnega ledu, v zanikanje življenja. Iz teh ledenih predelov vodi potem samo ena rešna pot: sonec humorja, šale. In blagor mu,« nadaljuje modree, »blagor mu, kdor najde to šareno okno! Pogled skozenj, in svet je namah drugačen. Zdaj vidimo zlokožno dvoličje človeka nenadoma v čisto drugi — komični, smešni obliki, tako, da se mu moramo smejati. In ta smeh ne pomenja zasmeha, marveč izvira iz težko opredeljive mešanice sočutja, nagne- nja in brezupnosti. Te prej tako sovražene stvore nepojmljive narave (a mednje ne smemo pozabiti všteti tudi sebe!) moramo zdaj ljubiti, ker spozna- mo njihov neskladni ustroj, ki smo ga preje tako grenko občutili, kot dano podlago značaja, kot ne- izogibnost, kot človeško usodo. Zdaj se moremo vedro smejati in ta smeh pomenja sproščenost. Da, humor, šegavost človeka dviga. Ne sicer tako, da bi vzbujal strah, marveč s tem, da strah ozdravlja. Humor je ljubezen. Ne tista ljubezen, o kateri pravi- mo, da je slepa, ampak tista prava ljubezen, ki ostri pogled, tako, da vidimo v najmanjših stvareh še veličino in v najbolj zavrženem človeku še naj- demo božjo iskro. Pojdite tedaj in naučite se smehati!

Nad solkanskim mostom pri Gorici. (S. Šantel.)

Tobak in njegov čar

Slovenska narodna pesem poje, da sta lisica in lisjak tobak pila, ne pa kadila, in tako so umeli in označevali to strast tudi razni srednjeveški za- konodajalci in poboljševalci sveta. Sicer pa spravi- mo najbolj podkovane strokovnjake in izobražence v zadrego, če jih vprašamo, kdo je prav za prav iznašel kajenje. Negotovo se bodo sklicevali na Ko- lumba, Ameriko, stare Maje — pa na Arabce in Turke in še na Grčijo in Macedonijo. Točnega od- govora ne dobimo, dasi ne manjka obsežnih kul- turnozgodovinskih del o tobaku in kajenju (najno- vejše in najboljše je pač conte Cortijeva »Suha pi- janost«). Vse kadi in puha, a za zgodovino tega vražjega zelišča se malokdo zmeri.

Prvotna domovina tobaka so Antille in Srednja Amerika, kjer je v divjini izvrstno uspeval in so ga v sivi davnini zažigali bogovom na čast. Polagoma so po vsej priliki duhovniki opazili blagodejne učinke tobakovega dima in ga začeli uporabljati tudi za osebni užitek. Na vsak način so kadili na Antillah, v Mehiki in Braziliji, torej na vsem ozem- lju stare majske kulture že v časih, ko se Evropi še sanjalo ni o tem omamili. Dejanjsko nas je z njim seznanil Krištof Kolumb, ki je, kakor znano, na svoji vožnji najprej pristal na Antillah. In ka- kor ima vsaka slaba reč hitre noge, tako se je tudi »pitje tobaka« ali »žleveníje megler, kakor so se izražali o pušenju ogorčeni oblastniki in pridigarji, zelo hitro razširilo in globoko ukoreninilo po vsej Evropi in ostalih delih starega sveta. Zaman so bili vsi opominj in grožnje — možakarji so s to- bakom dobili nekaj, kar jim je postalo nekako do-

polnilo njih samih in brez česar si sami sebe ne morejo več niti predstavljati. Francoski pisatelj Moliere imenuje v svoji komediji »Don Juan« (1665) kajenje »strast dostojnih ljudi«. Še več, Mo- liere je zagrešil celo drzno primero: »Naj pravita Aristotel in modroslovje, kar hočeta — nič na sve- tu se ne da primerjati s tobakom... Kdor živi brez tobaka, ni vreden, da živi.« — Tudi slavni skladatelj J. S. Bach je bil hud tobakar in je na čast tej dišeči rastlini epesnil in uglasbil slavo- spev. V njem izpoveduje, da se mu pri tobaku vsikdar porajajo lepe misli, zato zadovoljno in po- božno puši svojo čedro na kopnem in na vodi in doma...

Dočim pa sta bili pipa in cigara že davno vdo- mačeni, je cigareta znatno mlajšega izvora. Marsi- kje se je razširila šele v zadnji dobi — da, celo v Nemčiji je prišla v splošno uporabo šele za časa svetovne vojne. Po vsej priliki je bila cigareta v Evropi najprej v rabi pri Špancih — tako vsaj bi bilo soditi po neki opazki v spominih Casanove. A ugotovljeno je, da so jo poznali že tudi ameriški Indijci.

S cigareto se je »tobačna pijanost« šele prav začela in se izpreverila v splošno zlo, saj je znano, kako nenasitna je kadilska strast cigaretnih kadil- cev in kako je ravno cigareta najbolj škodljiva. Strasten kadilec živi v nepretrgani verigi, prižiga cigareto na cigareti. O Napoleonu I. pripovedujejo, da je na dan bitke pri Solferinu pokadil 50 ciga- ret, čimer bi se vsekakor postavil tudi med da- našnjimi tobakarji, prvi bi pa prav gofovo ne bil.

Zimski raj

Evropa in Amerika postajata pretesni

Znana angleška sportnika: avtodirkač sir Mal- kolm Campbell in letalec sir Allan Cobham, sta od- potovala v Srednjo Afriko, da poiščeta primerno ravni- no za dirkališče. Nastopila sta dolgo pot, ker je postala Evropa pretesna za divje motorne dirke. Avtomobili, ki razvijajo pošastno brzino 300 do 400 km na uro, potrebujejo dolgo ravno progo. Ob- rači v polnem diru bi stali vozača življenje. Posa- mezna kopališča v bogati Kaliforniji so zgradila jako dolge dirkalne proge ob morski obali. A po- etale so prekratke, ker vedno narašča besna hitrost dirkalnih vozil. Leta 1931 se je na ta način pone- erečil v Dayton-Beechu vozač Lockart. Vrglo ga je iz prekučenjenega vozila in je najbrž umrl za srčno kapjo že v zraku, preden ga je zavihtelo ob tla. Campbell išče pripravnno progo eredi puščave Kala- hari, ki jo bo prepotoval v ta namen od reke Zam- bezija in do Transvaala.

Kje rak najbolj žanje

Uradno britsko statistično-demografsko letno poročilo navaja podatke o razširjenosti usnega, je- zičnega, goltnega, črevesnega in želodčnega raka (druge oblike so bolj redke). Med žrtvami bolezni je najmanj duhovnikov rimsko-katoliške veroizpo- vedi. Na drugem mestu je domača anglikanska du- hovščina. Nato sledijo v naraščajočem vrstnem re- du ostali poklici, in sicer: bančni uradniki, gošči, čevljarji, zidarji, železničarji, fotografi, mlinarji, kmetje, livarji, kurjači v plinarnah, klobučarji, tkalci, natakcarji, usnarji in brusarji. Zadnji poklic izkazuje največ smrtni zaradi raka.

Muhaste številke

Francoski statistik Alfred Lannes je zbral v knjigi »Muhaste številke« različne malo znane po- datke iz vsakdanjega življenja:

Povprečen celodnevni dež v Parizu bi zadosto- val za žejo vsega prebivalstva zemlje v teku enega leta.

Desnica uradnika, ki piše po osem ur dnevno v službi, naredi v teku desetih let pot, ki je daljša od ravnika.

Na svetu ni nobene količine, ki bi zahtevala več kakor 50 števil. Lahko označimo z njimi tudi oddaljenost poljubne zvezde od zemlje.

Pisemski poštni promet v Evropi stalno nara- šča v teku prvih šestih mesecev vsakega leta in nazaduje v drugi polovici leta. Od januarja do ju- nija pošiljamo v Evropi za 50% več pisem kakor v času od julija do januarja. Leta, dasi manj ob- čutna razlika obstoji tudi v Ameriki.

Mesec marec izkazuje v vseh kulturnih deželah največje število zločinov, dočim sta november in december najbolj varna meseca. Izjeme so zelo redke, vsaj v teku zadnjih 25 let.

Parizan porabi letno dvakrat več čevljev kakor prebivalec katerekoli druge svetovne prestolice. Vzroki niso znani, ker niso pariški čevljarji, ozi- roma tlak slabši od drugih.

»Kdaj sem pijan, dobro veš, kdaj sem pa jezen, tega pa ne veš...«

★

»Ne boste imeli to leto nič počitnic?«
»Bom, bom; svojo ženo bom poslal za štiri tedne na deželo.«

Rešenci z norveškega tovornega parnika »Sisto«, ki se je potopil. Posadko je rešil nemški parnik »New York«, na katerega krovu jo vidimo na sliki. Sredi med norveškimi mornarji sedi prvi čast- nik »New Yorka«, Alfred Wiesen, vodja vrlega rešilnega moštva.

Drobtine

Po tisoč letih vzkli. V majhnem mestu Ronneby ob južni švedski obali občudujejo ljudi na vrtu ne- kega rokodelca gredico graha, ki ima čudovito po- reklo. Ta grah je bil namreč semkaj prinešen iz Tu- tankamonovega groba, da bi preizkusili njegovo živ- ljenjsko silo po nekaj tisoč letih. Neki danski inžen- jer, ki je bil pri odpiranju groba, je prinesel grah na Švedsko in l. 1930. so izročili zemlji prva zrna. Ta so poglala in dvoje zrn je dobil ta rokodelca v me- stu Ronneby, iz katerih mu je zrastle 202 plodova. In vprav zdaj mu cela gredica teh starih zrn cvete.

★

Srce in duševno stanje. Vsakdanja govorica nu- di dovolj dokazov za to, da smatra ljudstvo srce kot organ, ki izraža duševna stanja. Pripoveduje n. pr. o »skrbih, ki težijo človeku srce«, o »prisrčnem ve- selju« itd. V novjšem času so znanstveniki to zvezo med srcem in dušo natančneje proučili. Pri tem so ugotovili, da se z različnimi duševnimi stanji ne spreminja samo razdelba krvi, temveč tudi množina krvi, ki jo utrip požene v žile. Poizkusi so važni zlasti z ozirom na ljudi, ki bolujejo na srcu. Ti so najbolj potrebni, da se očuvajo vsakega razburjenja. Po drugi strani pa se dajo baš takšni bolniki s prav- nim postopanjem lažje vplivati in ozdravljati nego bolniki, ki so duševnim vplivom težje dostopni.

★

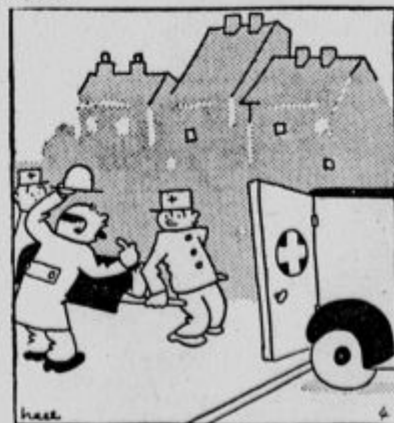
Električno dvokolo. Holandska tvornica za iz- delovanje žarnic v Eindhovenu je zgradila elek- trični bicikelj, ki ga poganjata elektromotor in električni akumulator. Dovoljenje za izdelavo tak- šnih koles so že dobile nekatere holandske tvornice. Posebna akumulatorska baterija, ki je vgrajena v električni obroč, daje tok za električni stroj, ki leži posevno pod sedežem in žene od tam zadnje kolo s pomočjo verige. Električno kolo napravi lahko 70 km nepretrgane vožnje in v vozj z brzino 20 km na uro.

★

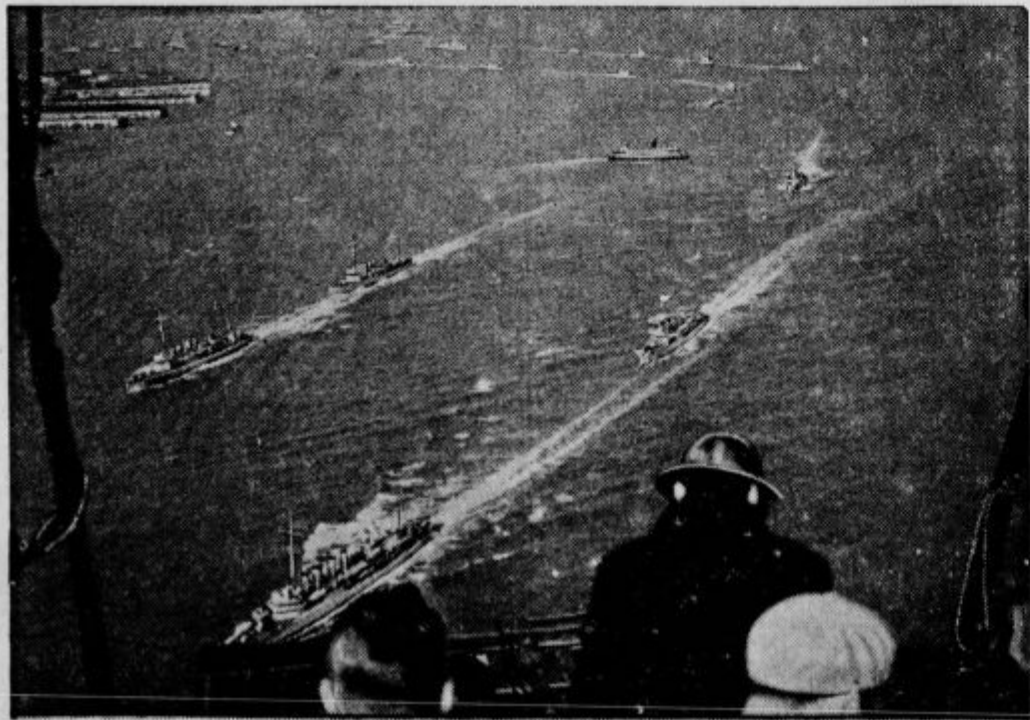
Gigantski načrt. Na mednarodnem kongresu za gradnjo cest v Milano je sporočil predsednik Mednarodnega urada za delo v Zenevi, Albert Tho- mas, da se pripravljajo načrti za zgraditev večjega omrežja cest v Evropi. V naslednjih petih letih se bo zgradilo 14 tisoč kilometrov novih cest, v ka- tere bodo graditelji vložili 4.200.000.000 zlatih fran- kov. Na ta način bo mogoče zaposeliti v prvem letu

Ključavnica za gobezdače v radiu

Z novim izumom ameriškega profesorja Cam- riga bo ustrezno vsem onim radio-ljubičljem, ki ne marajo reklamnih vložkov, govorov, predavanj itd. Mali avtomat, ki ga je predvajal izumitelj na kongresu ameriškega društva znanstvenega napred- ka, se more priklopiti na poljuben aparat. Dovaja potem samo glasbo in takoj odklopi elektriko, čim zadoni glas napovedovalca ali predavatelja. Ljubi- teljem glasbe je omogočeno s tem nemoteno uživa- nje godbe in petja. »Radiorobot« neusmiljeno za- maši usta vsem govornikom, ki priporočajo svoje blago med posameznimi stavki simfonij ali oper- nimi dejanji.

»Opro-pro-stite, a-alii im-mate se-seboj ka-ka-j zo-oper ka-kašelj?«

Pregled amoriskega vojnega brodovja pred San Franciscem ob priliki pomorskih manevrov.

Mesna hranilnica ljubljanska

Za normalizacijo poslovanja Nova posojila ljubljanske mestne občine

Kot smo poročali, je Mestna hranilnica ljubljanska na podlagi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov z dne 23. novembra 1933 zaprosila za zaščito. Ker pa se kaže vedno bolj nujna potreba za normalizacijo poslovanja, je na svoji zadnji seji občinski svet ljubljanski sklepal o ukrepih, ki so potrebni za normalizacijo poslovanja pri zavodu.

Mestna občina ljubljanska ne jamči samo z vso svojo davčno močjo za obveznosti zavoda, ampak je tudi velik dolžnik zavoda. Zato je bilo potrebno, da se del tega dolga likvidira, da bi prišel zavod do likvidnih sredstev, poleg tega pa bi zavod zaradi svoje likvidnosti lahko pritegnil mnogo novih vlog, če bi vlagatelji imeli sigurnost, da razpolagajo lahko takoj s svojim denarjem. Kako se to izvede, pa je imel najboljši vzgled pri zagrebiški mestni hranilnici.

Zagrebska mestna občina je letos najela veliko posojilo 30 milj. Din pri Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici (vsak zavod je dal polovico omenjene svote). Del donosa tega posojila se je porabil za odplačilo dolga mestne občine pri zagrebiški mestni hranilnici. Poleg tega pa je ob-

čina razpisala 50 milijonsko obligacijsko posojilo, katerega je bilo mogoče del plačati v gotovini, del pa z vložnimi knjižicami Mestne hranilnice. Tudi to posojilo je uspelo in zagrebska mestna hranilnica je dobila velike vsote gotovine, katero je lahko porabila ali za izplačila vlagateljem ali pa jo držala v blagajnah, da zadosti vsem zahtevam. Tako je danes zagrebska mestna hranilnica eden najlikvidnejših denarnih zavodov v državi, pri približno 300 milijonih starih in novih obveznostih ima okoli 80 milijonov gotovine, takoj plačljivih naložb v bankah in blagajniških zapisov Narodne banke.

Mestna občina ljubljanska dolguje zase in za svoja podjetja mestni hranilnici po stanju z dne 31. decembra 1933 114.6 milj. Din, dočim se znašala istega dne vsa komunalna posojila mestne hranilnice 120.6 milj. Din. Zaradi tega gre prizadevanje mestne občine za odplačilo dela tega dolga. V ta namen pa se morajo najeti nova posojila, ker iz tekočih sredstev ni mogoče misliti na predčasno amortizacijo dolga.

Zato je bilo na že omenjeni seji sklenjeno:

Mestna občina naj najame nova posojila in sicer:

1. Pri Državni hipotekarni banki v Beogradu posojilo 20 milj. Din po obrestni meri ne nad 8% in za dobo 10 let.
2. Pri Hipotekarni banki jugoslovanskih hranilnic naj se najame posojilo do 25 milj. Din v obliki komunalnih zadolžnic tega zavoda, ki bodo plačljive ali v gotovini ali pa s hranilnimi knjižicami Mestne hranilnice.
3. Pri Hipotekarni banki jugoslovanskih hranilnic naj se najame posojilo v enaki obliki (na komunalne zadolžnice) do 5 milj., izplačljivih samo v gotovini.
4. Končno naj se izda 4% obligacijsko posojilo z dobitki v znesku do 15 milj. Din. To posojilo bi se plačalo do polovice v gotovini, druga polovica pa s knjižicami Mestne hranilnice ljubljanske.

Če se izvedejo vsi našeti načrti v celoti, bi se tako mestni dolg pri hranilnici zmanjšal za približno polovico. Mestna hranilnica pa bi prišla do novih sredstev, katera bi porabila na že omenjeni način in začela normalno poslovati.

Jugoslavija v luči statistike

Številke o našem prometu

Po podatkih Statističnega letopisa za 1932 ima v naši državi 9 mest električno cestno železnico. To so: Beograd (66 km), Zagreb (17), Ljubljana (14), Subotica (14), Niš (12), Osijek (11), Sarajevo (8), Novi Sad (7) in Dubrovnik (6); skupno 155 km.

Na tramvajih je bilo leta 1932 v vsej državi 99.64 milj. potnikov, dočim je znašalo število potnikov še l. 1931 106.95 milj. in je bila s tem dosežena najvišja številka prometa. Največ prometa je bilo v Beogradu s 44.4 milj. potnikov, nadalje v Zagrebu s 30.85 milj. in v Ljubljani s 6.8 milj. Dohodki tramvajskih družb so znašali 66.3 milj. Din, izdatki pa 63.9 milj. Din, pri tem pa niso upoštevani podatki za Beograd, ker so tu znani samo dohodki, ki so leta 1932 znašali 61.4 milj. Din.

Poleg tramvajev ima cela vrsta mest v naši državi še avtobusne linije, mnogo mest pa ima samo avtobusne prometne zveze. Tako imajo avtobusni promet poleg tramvajev še v Beogradu, Dubrovniku, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Subotici in Zagrebu, dočim imajo samo avtobusni promet na mestnem področju mesta: Čakovec, Senta, Sombor, Split, Susak, Veliki Bečkerek, Vel. Kikinda in Vršac. Dolžina vseh avtobusnih linij znaša 120 km. Toda promet je znatno manjši kot na tramvajih. Potnikov je bilo leta 1931 le 5.46 milj., donos pa je dosegel vsoto 15 milj. Din, izdatki pa 19.3 milj. Din. Zanimivo je, da v tej statistiki nikjer ne dobimo Maribora, na katerega so najbrže pozabili.

V zvezi s prometom v mestih navajamo še nadalje, da je bilo medkrajevnih zvez v državi 374, od tega v Sloveniji 112 avtobusnih linij, z dolžino 14.174 km, od tega v Sloveniji 3148 km. Ti podatki se nanašajo na leto 1931, leta 1929 pa je bilo linij še 394 z dolžino 16.138 km. Število prevoženih potnikov je znašalo leta 1929 4.1 milj., leta 1930 3.8 milj. in leta 1931 2.3 milj., od tega v Sloveniji 0.76 milj. Dohodki od tega prometa so znašali 1931 36.2, izdatki pa 36.4 milj. Din, od tega v naši banovini 11.7 milj. dohodkov in 11.05 milj. Din izdatkov.

Prijave za pridobnino

Davčna uprava za mesto Ljubljana pozivlja vse zavezanice pridobnini, da vložijo davčno prijavo za davčno leto 1935, in sicer v dobi od 1. do vseh tega 31. januarja 1935. Vložiti je prijave o dohodku in o poslovnem prometu, ki je bil dosežen od posov in opravi v letu 1934. Novi obrazci davčnih prijav za pridobnino, nadalje obrazci prijav za davke na poslovni promet se dobe pri davčni upravi za 1 Din komad. Davčne prijave je izpolniti samo na prvi strani prijave. Vse rubrike na ostalih straneh izpolni davčna uprava sama.

Prijave za rentnino

Davčna uprava za mesto Ljubljana pozivlja vse, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku (t. j. zemljariji, zgradinariji, pridobnini, družbenem in službenem davku). Prijave se morajo vložiti od 1. do vseh tega 31. januarja 1935.

★

Pred izpremembam v kliringu s Francijo. Kakor poročajo iz Pariza, je Francija sklenila novo kliringško pogodbo z Letonsko. Nova pogodba vsebuje veliko novost za vse države, ki imajo z Francijo zaradi zapiralne politike Francije velik pasiven saldo. Nova pogodba vsebuje določilo, da mora Letonska plačati 25% dobrotmetij, za ostalih 75% pa bo dovolila Francija dodatne uvozne kontingente. Upanje je, da bodo v tem smislu izpremenjene tudi pogodbe o plačilnem prometu Francije z Madjarsko, Grčijo in našo državo.

Kmet — dolžnik in vlagatelj. Združenje denarnih zavodov v Novem Sadu je zbralo podatke za 133 denarnih zavodov na svojem področju glede kmetičkih dolgov in kmetičkih vlog. Po teh podatkih so kmetje dolgovali dne 31. decembra 1933 po me-nicah 433.8 milj. Din, ostale obveznosti do bank pa so znašale 64.4 milj., skupno torej 498.2 milj. Din. Temu nasproti pa stoji 207.6 milj. vlog kmetov v vojvodinskih bankah. To dokazuje, da se v veliki meri radi kmetičke zaščite prizadejati kmetje sami.

Hranilne vloge v vojvodinskih bankah. Po poročilu, ki ga je podal g. dr. Slavko Stanić na plenarni seji skupne zbornice v Novem Sadu, posne-mamo, da so znašale hranilne vloge v denarnih zavodih na področju novosadskega združenja bančnih in zavarovalnih zavodov 30. junija 1930 1473.1 milj., dne 31. decembra 1930 pa 1518.3 milj. Din. Do junija 1931 so padle vloge na 1458.7, do konca decembra 1931 pa na 1248.4 milj. Din. Leta 1932 so se vloge zmanjšale na 986.2 milj., leta 1933, na 917.8 milj. Padec vlog se je nadaljeval tudi v letu 1934, in so do konca oktobra leže vloge padle na 860.7 milj. Din. Skupno so torej vloge padle v Vojvodini za 613 milj. in znašajo sedaj le še približno 52% vlog iz leta 1930.

Za primerjavo navajamo, da je leta 1932 znašalo število potnikov na državnih železnicah 35.05 milj. (1931 41.77 milj.), na zasebnih železnicah pa 1.32 milj. (1931 1.45 milj.). V pomorskem prometu je znašalo število potnikov leta 1932 2.1 milj. (1931 2.6 milj.). Potniški promet na rekah pa je dal tele šte.: 1932 6.655 milj. (1931 7.19 milj.).

Če hočemo podati popolne številke, potem ne smemo prezreti še pošl, ki imajo več avtobusnih linij, ki so prevozile leta 1932 0.12 milj. potnikov (1931 0.2 milj. potnikov). V zračnem prometu pa je bilo potnikov leta 1932 1507, leta 1931 pa 2442. V letu 1933, pa tudi v letu 1934 je promet na letalih zelo narasel radi uvedbe več novih linij.

★

Koliko knjig izide v Jugoslaviji. Po uradnih podatkih za 1932 je izšlo tega leta v naši državi 994 knjig, dočim je bilo l. 1931 izdanih 1833 knjig. Število prevodov je znašalo leta 1932 144, leta 1931, pa 194. Največ knjig je bilo leposlovnih 224, vzgojnih 194, 51 pa teoloških del.

Število muzejev Jugoslaviji. Po uradnih podatkih je bilo v naši državi 37 muzejev in posebnih zbirk. Od teh je bilo 16 državnih, 17 jih je pripadalo samoupravam, 4 pa zasebnikom. Prednjači Zagreb, ki ima 7 muzejev, odn. zbirk, slede Beograd s 4 muzeji, odn. zbirkami, Split tudi 4 in Ljubljana s 3 muzeji, odn. zbirke (etnografski, skupni in umetniška zbirka Nar. gal.). Muzeje, odn. zbirke je leta 1932 obiskalo brezplačno 167.330 oseb, 75.931 pa jih je kupilo karte.

Zavarovanje državnega prometnega osebja. Po uradnih podatkih so leta 1932 znašali dohodki humanitarnih fondov železniškega osebja 38.4 milj. Din, od tega pri ljubljanskem železniškem ravateljstvu 4.5 milj., izdatki pa v vsej državi 24.3 milj. Din, od tega pri ljubljanskem ravateljstvu 7.9 milijona. Število aktivnih članov je znašalo v vsej državi 77.255 (na področju ljubljanskega železniškega ravateljstva 66.012), družinskih članov pa je bilo 71.501, od tega pri ljubljanskem ravateljstvu 28.503. Podatki za vso državo so nepopolni. Število upokojencev, invalidov itd. je znašalo na področju ljubljanskega železniškega ravateljstva 3237.

Belgrajska zadruga je ena največjih zavarovalnih družb v Beogradu, ki se peča tudi z bančnimi posli. Zavod je delniška družba, čeprav bi kdo sklepal po naslovu drugače. Za 3. februar sklicuje zavod svoj redni občni zbor, ki bo obravnaval bilanco za 1934. Zanimivo je, da je za 5. januar že sklican izredni občni zbor delničarjev, kjer je na dnevnem redu sklepanje o prenehanju mandata vsem članom uprave, ki so bili izvoljeni na redni skupščini 10. marca 1934. V primeru, da prenela mandat članom uprave, bi se izvršile takoj volitve novega upravnega odbora. — Člani, izvoljeni leta 1934, so ti: Dimitrije J. Zivanović, dr. Ferdinand Gramberg, Mil. Maksimović, Nik. Stanarević, Aleks. J. Jarolimek, dr. ing. Ljub. Godjevac, M. Milutinović, A. J. Jovanović-Resavac, T. Zdravković in Jov. Todorović.

Konkurz za dimnikarske okoliše v Južni Srbiji. V vardarski banovini bo zasedenih 14 dimnikarskih rajonov. Prošnje je vlagati najkasneje do 12. januarja 1935 na bansko upravo v Skoplju z vsemi listinami in potrdilom »Zanatske komore v Skoplju«. Opozarjamo na ta konkurz dimnikarske mojstre in pomočnike z mojstrskim izpitom. Podrobnejša navodila dobe pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

Ribiški koledar za 1935. Oblastni odbor Jadranske straže v Splitu je letos že šestič izdal svoj priljubljeni ribiški koledar, ki stane samo 8 Din. Vsebinsko koledarja ni samo poučna, ampak tudi zabavna. Na 140 straneh je objavljenih zelo veliko slik iz našega morskega življenja. Poleg tega vsebuje koledar tudi vse zakone in pravilnike, ki tičejo pomorski ribolov, nadalje vse informacije itd. Poučno so tudi statistike uspehov našega pomorskega ribolova. Koledar ne bo zanimal samo interesentov, ampak vso našo javnost, v kateri bo vzbudil zanimanje za naše morje in zaženo gospodarsko panogo, ki daje toliko ljudem kruha: ribištvo.

Bela vrana. Reuter poroča iz Paname, da je bil v republiki Panami sklenjen zakon, po katerem se ukinejo carinske postavke za uvoz okoli 600 vrst blaga. Zakon bo uveljavljen poleti leta 1935.

Uvoz lesa v Italijo je znašal v prvih devetih mesecih letos: iz Jugoslavije 38.769 vagonov, iz Avstrije 25.266 vag., iz Rusije 16.199 vag. in iz Romunije 2712 vagonov. V primeri z letom 1933, je narasel uvoz iz vseh držav z izjemo Romunije, od-koder je uvoz padel.

Uvoz lesa na Madjarsko je znašal v prvih devetih mesecih 1934 64.930 vag. za 30.9 milj. pengov, dočim je v istem času lani znašal samo 41.216 vag. v vrednosti 19.7 milj. pengov. Največ uvažava Madjarska stavbne lesa; največ drv iz Češkoslovaške in Romunije, oglja iz Jugoslavije in Romunije, stavbni les pa prihaja večinoma iz Avstrije.

Novo romunsko posojilo je vrglo po izjavi finančnega ministra 2.900 milijonov lejev čistega. Skupna nominalna vsota posojila znaša 3.740 milijonov lejev.

Borza

Dne 28. decembra 1934.

Denar

Neizpremenjeni so ostali Amsterdam, Berlin in Newyork, narasli so tečaji Bruslja, v mali meri Pariza, popustili so London, Praga in Trst.

V zasebnem kliringu je ostala notacija avstrijskega šilinga na naših borzah neizpremenjena: 8.18 do 8.20. Grški boni v Zagrebu 29.40 do 30.10, v Beogradu 29.50 denar. Angliški funt je na zagrebiški borzi popustil na 225.23—226.83, na begradski borzi pa na 224.75—226.05. Španska pezeta v Zagrebu 5.45—5.55, v Beogradu 5.55—5.65. Budimpešta je ostala v Beogradu neizpremenjena: 8.75 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2309.63—2320.99, Berlin 1366.00—1377.40, Bruselj 800.37—804.31, Curih 1105.85—1111.35, London 168.15—169.75, Newyork 3385.28—3413.54, Pariz 225.37—226.49, Praga 142.46—143.32, Trst 291.58—293.98.

Promet na zagrebiški borzi 31.562 Din.

Curih. Pariz 20.38, London 15.2375, Newyork 308.625, Bruselj 72.40, Milan 26.415, Madrid 42.25, Amsterdam 208.825, Berlin 124, Dunaj 73.26 (57.5), Stockholm 78.55, Kopenhagen 68.05, Pariz 12.89, Varšava 58.35, Atene 2.92, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.89.

Vrednostni papirji

Tendencja je bila danes za državne papirje pri-jaznejša in je za nekatere celo bil zabeležen višji tečaj. Vendar tečaji niso znatno fluktuirali. Promet je bil znatnejši, posebno v vojni škodi. Na zagrebiški borzi je znašal: vojna škoda 1000 kom in 2000 dol. 7% Bler. posojila. Nadalje je bilo zaključenih tudi 100 delnic Priv. agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70—71, agrariji 40—41, vojna škoda 336—337, begl. obv. 56—57, 8% Bler. pos. 63—64, 7% Bler. pos. 56—57, 7% pos. DHB 64 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70—71.50, agrariji 41—42, vojna škoda 335.50—336.50 (335.5), 2. 338—339 (338, 340), 6% begl. obv. 56—57, 8% Bler. pos. 64—65.50, 7% Bler. pos. 56.25—56.50 (56), 7% pos. DHB 64.50 den. — Delnice: Narodna banka 4400 den., Priv. agr. banka 224—229 (224), Impex 50 den.

Beograd. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50, agrariji 41.50—42.25, vojna škoda 335.50—336 (336), 1. 337—337.50 (337), 2. 337.50—338.50, 6% begl. obv. 57.50—57.75 (57.60), 8% Bler. pos. 66—67 (66, 65.50), 7% Bler. pos. 56.50 den., 7% pos. DHB 64.5 den. — Delnice: Narodna banka 4650—4700 (4670, 4650), Priv. agr. banka 225—228.

Žitni trg

Ljubljana. Pšenica bač. postaja 79 kg 109—111, gorban. 77-78 kg 109—111, dolban. 77-78 kg 107—109, srem. 78-79 kg 109—111, slav. 76-77 kg 115—117, potiska 78-79 kg 117—119. Koruza času primerno suha s kvaliteto garancijo bač. 60—62, ban. 58—60, umetno sušena bač. 68—70, ban. 65—67. Moka ban. nišla 175—195, bač. 175—195, št. 2 bač. 160—175, št. 5 bač. 140—155.

Sombor. Oves bač. 74—76, srem. in slav. 78—80, rž bač. 104—106, ječmen bač. in srem. 63-64 kg 112.50—115, bač. in srem. poml. in bar. 67-68 kg 125—127.50, koruza bač. žel. promptna 56—58, bač. in srem. sušena 63—65, bač. in srem. za januar 58—60, bač. in slav. suš. ladja 72—74, otrobi bač. promptni 68—70. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendencja neizpremenjena. Promet 29 vagonov.

Radio

Programi Radio Ljubljana

ŠOBOTA, 29. decembra: 12.15 Solistični instrumentalni koncert na ploščah 12.15 Poročila 13.00 Čas, Beline: godba na ploščah 18.00 Radijski orkester 19.00 Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) 18.30 Radijski orkester 19.00 Kriza v razmišljanju evropskih narodov (ing. Ferdo Lupaš) 19.30 Veselje pesmi na ploščah 19.30 Nacionalna ura: Pred 100 leti in danes (iz Beograda) 20.00 Čas, jedilni list, program za nedeljo 20.10 Znanstveni pregled (dr. Jug) 20.40 Romantična glasba, Radijski orkester: Schubert: H-moj simfonija; vmes: Slovenski vokalni kvintet poje skladbe romantikov 21.40 Čas, poročila 22.00 Citre solo, g. Mozolčić; vmes: Slovenske narodne, pojeta g. Jelačić in Zagor s spremljevanjem harmonike (g. Stanko).

Drugi programi

ŠOBOTA, 29. decembra. Beograd: 20.00 Orkestralni koncert 21.10 Godba kraljeve garde 28.10 Plošče — Zagreb: 20.30 Vokalni koncert 21.00 Recitacije 21.30 Oboja — Dunaj: 16.45 Plošče 19.10 Glasbene potovanja po Evropi 21.35 Radijski orkester 22.30 Šramel 24.00 Plesna plošča — Budimpešta: 19.30 Dunaj 21.00 Jazz 22.30 Glasna glasba 23.10 Plošče — Milan-Trst: 17.10 Plesna glasba 20.45 Pester večer — Rim-Bar: 17.10 Laka glasba 20.45 Prenos opere — Praga: 19.30 Božične pesmi 20.00 Zborovski koncert 21.10 Radijska revija 22.30 Salonska glasba — Brno: 18.55 Ljubavne pesmi, Dvoržak — Bratislava: 19.10 Jazz 21.30 Proslava jesenskega — Varšava: 20.00 Laka glasba in peja 21.00 Bethovenov koncert 22.15 Plesna glasba — Berlin: 19.00 Koncert del Granerija 20.10 Pester večer — Köln: 19.10 Godba na plošči 21.10 Berlin — Hamburg: 19.00 Koncert 20.15 Veliki radijski varieté — Frankfurt: 20.10 Operetni večer — Lipska: 19.05 Konorna glasba 20.15 Gradovi v zraku — Köln: 19.00 Božična glasba 19.30 Narodne pesmi 20.10 Vratavala — Frankfurt: 18.50 Zabavna glasba 20.15 Vesel večer doma — Stuttgart: 18.30 Gledališki večer 20.15 Frankfurt — Monakov: 19.00 Ljudska glasba 20.30 Opereta Carjeviš, Lehar — Curih: 20.30 Jubilejni program 21.40 Plesna glasba s kabeletom — Strasbourg: 20.00 Plošče 21.30 Francoske bobane igre.

Sport

Občni zbor Zveze jugoslovanskih table-tenis igralcev

V Zagrebu se je vršil letni občni zbor jugoslovanske table-tenis zveze. Dobro obiskani občni zbor je otvoril predsednik zveze dr. Egon Zahradka in v svojem nagovoru komemoriral tragično smrt blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Prvega Zedinitelja, kateremu so vsi navzoči stoji vzklíkili »Slava«. Nato je predsednik pozval vse delegate, da vzklíknejo novemu vladarju Petru II. trikratni »Živio«. Sprejete so bile brzojavke vzvišenemu vladarskemu domu, predsedniku zveze sportnih zvez, podbanu dr. Stevanu Hadžiju in ministru za telesno vzgojo naroda dr. Grgi Andjeloviću.

Prečitana so bila poročila tajnika in blagajnika. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je zveza v dobrih odnosih do podrejenih in je edine, kakor tudi do mednarodne zveze. V preteklem poslovnem letu sta bili ustanovljeni dve novi podzvezi in sicer prva v Ljubljani, druga v Novem Sadu. Število članov se je povečalo za 9. Zveza šteje sedaj 28 klubov, ki imajo 437 verificiranih članov. Ker je pa mnogo klubov s table-tenisnimi sekcijami, ki niso še včlanjeni v zvezi, se bo število članov kmalu povečalo. Izvedena je bila popolna reorganizacija dela v zvezi. Blagajniško poročilo je bilo brez debate sprejeto. Poročilo tehničnega referenta je pokazalo velik napredek naših igralcev. Predvsem je omeniti napredek slovenskih igralcev članov SK Ilirije in ZSK Hermesa, ki bodo kmalu zasedli vsa prva mesta na državnih listi. Vršilo se je veliko tekem na domačih tleh. Poleg državnega prvenstva v Zagrebu so pomembnejši še mednarodni miting na Bledu in jubilejna prireditve Hermesa v Ljubljani. Zveza je sodelovala s svojo reprezentanco na svetovnem prvenstvu v Parizu, kjer je zasedla častno sedmo mesto med 13 sodelujočimi. Razen tega so reprezentance Ljubljane in Zagreba zmagale v Gradcu proti tamšnji mestni reprezentanci.

Pri volitvah je bil izbran sledeči novi odbor: predsednik: dr. Egon Zahradka; podpredsedniki: dr. Bajec (Ljubljana), Weiler, Josip Nagy; tajnika: Mlinarič, Golob; blagajnik: Lupis; tehnični referent: Nikola Mogan; odborniki: Canadija, Piccoli (Ljubljana), Maksimović, Heksner, Hajdu (Novi Sad), Jovanović (Pančevo); nadzorni odbor: Plešnik, Bralun, Huič.

Program za novo poslovno dobo je podal nato predsednik. V glavnem bo naloga zveze, da poskrbi za organizacijo takozvanih »divjih« klubov. V Zagrebu se bo osnovala podzveza. Skušalo se bo prirediti čim več turnirjev domačih in tudi mednarodnih.

Jugoslovanska reprezentanca se bo udeležila tudi letos svetovnega prvenstva, ki se vrši v Londonu v času od 8. do 16. februarja 1935. Preizkusile se bodo vse vrste žog, ki so odobrene po mednarodni table-tenis zvezi in se bo ena izmed njih proglasila kot službena vrsta J. T. T. Z.

Pri slučajnostih se je govorilo še o mednarodnem prvenstvu Jugoslavije, ki se bo vršila v Novem Sadu. Osnuje se tudi v Beogradu posebna podzveza, ako bodo to zainteresirani klubi mogli izvesti. Nato je predsednik zaključil uspeši občni zbor.

Olajšave za nemške atlete, ki se pripravljajo za olimpijado

Nemčija se pripravlja v prav posebnih merah na Olimpijado. To se da sklepati še posebno po zadnjih navodilih državnega sportnega voditelja von Thammer-Osten-a, ki je določil, da so vsi, ki posedujejo olimpija-pas, t. j. vsi, ki imajo izglede, da pridejo v olimpijsko moštvo, odslej podrejeni edino-le njemu samemu. Ako so včlanjeni pri SA oziroma SS oddelkih, jim tam ni treba opravljati do olimpijade nikakega dela. Proglas pravi nadalje, da se bodo vsi nadležni za nje brigali, da jim bo olajšano delo v službah in da bo poskrbljeno za nje tudi v finančnih straneh. — Vsekakor idealne razmere za sportnika! Seveda pa sedaj država zahteva od njih vse njihove moči, ki jih bo rabila, ako bo hotela zavzeti na olimpijadi prvo mesto.

★

Smučarski klub Ljubljana. Nocoj ob 16.30 važen sestanek tekmovalcev. Dogovor glede treninga na Pokljani, ki prične 1. januarja. Trening voljo priznani pedagog češki trener Leoš Stehlik. Snehne prilike na Pokljani so idealne; skakalnica je uporabna, na kar opozarjamo vse skakalce. Obenem naj se oglasijo pri se stanku tekmovalcev tudi člani tehničnega odbora.

★

Vremensko poročilo po stanju dne 27. decembra 1934:

Rateče-Planica: temperatura —2° C, jasno, mirno; Tamar 30 cm snega; Peč-Peteljčnik 1 m snega; smuka dobra, snež!

Pokljuka: temperatura —7° C, jasno, mirno, na 10 cm trde podlage 20 cm pršica; Lipanski vrh 1 m pršica na trdi podlagi; smuka prav dobra, skakalnica uporabna!

Planina na Kraju: temperatura —12° C, veter sever, 1 m snega, suh, pršič; smuka idealna! J. Z. S. Z.

Ptuj

Zverinski nočni napad. V Lancovijev stanuje 32 letna Katarina Sakelšek, ki gospodinja poslatniku Janezu Rozmanu. Na božič, ko ni bilo gospodarja doma in je bila Sakelšekova sama, so v pozni noči vdrl trije moški v stanovanje in jo pretepali tako hudo, da ima po vsem telesu težke poškodbe in zlomljeno desno nogo. Na krik napadene so prihiteli sosede in prepodili nočne razgrajne. S kakšnim namenom so vdrl v hišo in Sakelškovo pretepali, še ni znano in bo dognala to šele preiskava. Poškodovano Katarino so morali prepeljati v pujsko bolnišnico.

Novi grobovi. V pujski bolnišnici je umrla znebnica Ana Marnik, doma iz Orešja pri Ptuj. Dosegla je starost 50 let. V mariborski bolnišnici pa je umrl vpokojeni policijski stražnik Anton Struel, star 46 let. Pok

NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 29. decembra: *Matiček se ženi*. Red B. Nedelja, 30. decembra: *Gugulnica*. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

Ponedeljek, 31. decembra ob 21: *Kulturna prireditev v Črni mlaki*. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

Torek, 1. januarja ob 15: *Peterčkov poslednje sanje*. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: *Waterloo*. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 29. decembra: *Stirje grobljen*. Red C. Nedelja, 30. decembra ob 15: *Izpušeni valček*. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: *Hofmannove pripovedke*. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Ponedeljek, 31. decembra ob 21: *Pri belem konjičku*. Opereta. Izven. Znižane cene od 36 Din navzdol.

Torek, 1. januarja ob 15: *Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron*. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: *Ples v Savoyu*. Opereta. Izven. Znižane cene od 36 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 29. decembra ob 20: *Idealen soprog*. Globoko znižane cene od 15 do 2 Din. Zadnjič v sezoni.

Nedelja, 30. decembra ob 15: *Carjevič*. Znižane cene. — Ob 20: *Izpušeni valček*.

Ponedeljek, 31. decembra ob 15: *Jurček*. Otroška predstava. Znižane cene. Prvič. — Ob 21: *Stambulski roža*. Prvič. Silvestrova predstava.

Torek, 1. januarja ob 15: *Stambulski roža*. — Ob 20: *Izpušeni valček*.

Naznanila

Ljubljana

1. Lutkovni oder Kriščanskega ženskega društva v Vsežemni zavarovalnici prizori v torek, 1. januarja ob 15 in 17 pravilno igrati »Povodni mož in Ančka«. Vstopnice so po 6, 5, 4 in 2 Din ter jih lahko dobite že od danes dalje v predprodaji v unisoni trafiki, ali pa na dan predstave eno uro pred začetkom v dvorani lutkovnega odra.

1. Kino Kodeljevo. Drevi ob 20 in jutri ob 17 in 20 dva velika sporeda: »Sezona v Kalnu« (Renata Müller, Willy Fritsch) in vojni film »Zemlja in plamen« (John Gilbert).

1. Nočno službo imajo lekarni: mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, in mr. Trnkočny ded., Mostni trg 4.

Celie

o Predavanje o angleškem imperiju, ki je bilo prvotno napovedano za četrtek, bo danes, v soboto, ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. dr. Ovetko Stribar. To predavanje bo prvo v boštem ciklusu predavanj Društva jugoslovanskih akademikov v Celju. Upamo, da se bo vabilu naših akademikov odzvalo mnogo celjanov.

Sah

Šahovski klub »Šentpeter« Ljubljana.

Začetkom tega meseca smo začeli igrati ožji turnir. Boj za kvalifikacijo igrati v glavnem turnirju je izredno oster že sedaj v prvi polovici turnirja. Vsak igralec se zaveda, da v takem, priložnostnem močnem turnirju ni lahko nabrati si dve tretjini vseh možnih točk, zato se vsak potrudil in da vse znanje iz sebe. Rezultat po 7. kolu je sledeči: 1. Udovič 6 točk; 2. Lavrič 4½ (1); 3. Jerančič 4½; 4. Šuštar 4 (2); 5—7. Zupan, Pretnar in Beden 4 (1); 8—9. Falbel in Jeršin 4; 10. prof. Šile 3½; 11—12. Bernot in Tornič 3 (1); 13. Modrič 2½ (2); 14. Koračin 2 (4); 15. Kalan 2 (2) itd. Zaključek bomo še poročali.

Dne 20. dec. t. l. smo imeli brzoturnir, katerega se je udeležilo 15 igralcev. Brzoturnir je bil dvokrožen, čigar namen pa je bil v naglici pregledati kvaliteto članov. Žal, da je nekaj dobrih šahistov manjkalo, kateri bi borbo brez dvoma postrili. Po 4-urnem igranju je bil rezultat sledeči: 1. Hren 23 točk; 2. Beden 17; 3. Simbeck 16½; 4. Šuštar 16; 5. Jeršin 13; 6. Udovič 12½; 7. Falbel 12; 8. Kapus 10½; 9. Tornič 9½ itd.

Dne 3. jan. 1935 se začne zopet redno igranje ožjega turnirja in sicer se vrši 8. kolo. Pozivamo vse člane »Šentpeter«, da pridejo ta večer v klubov lokal zaradi informacij glede na predstojeci match z Dravljani.

Na Treh kraljev dan popoldne ob 4 se vrši medklubski match z Dravljani na 15 desk. Postava moštva je nabita v klubovem lokal. Obenem se vabijo ostali člani in prijatelji našega kluba, da prisostvujejo prireditvi kot kibici. Igra se v Dravljah in sicer v cerkveni dvorani. Revanža pa nato prihodnjo nedeljo v salonu g. Mencingerja. Odhod v Dravljje je ob 13.30 iz pred kavarne Evrope.

Tekma okrog sveta

Ko je pred jurto ugledala zaprežene sani, se je Ethel nekoliko pomirila. Sani so bile očividno pripravljene za njen in njenih tovarišev prevoz. Za njimi so se nekateri iz tolpe takoj lotili podirati in izprazniti jurto ter so nalagali material na dvoje drugih sani, ki so jih bili pripeljali za prvimi.

Drugi člani tolpe so splezali na raznih krajih nakrog na griče ob taborišču ter si poiskali zased. Jetniki so ob tem opoznali, da so se bili odločili postaviti se zoper vojske, kakor hitro bi se pokazali, ter se z njimi epoprijeti vsaj toliko časa, da pridejo na varno sani, na katerih je bil hranjen plen, ki so ga nagrabili pri napadu, zlasti pa dragocene zaloge vina in žganja iz jedilnega voza.

Ukazali so Etheli in Clarku, naj sedeta na sani. Isti stražnik, ki jih je bil stražil v jurti, in čigar podivjano, neprestano se režeče lice je Clarka že ves čas jezilo, se je vedel spredaj zraven voznika. Mandžurski trgovci se je moral spraviti na druge sani. Brene bi bilo za enega konja preveliko, dati so kodrasti mongolski stepski konjiči ob najslabši preskrbi vajeni najnevarnejših naporov.

Tisti hip se je dvignil voznik na konja. Poseben tlesk z jezikom, pok z bičem akozi ledeni zrak, in konjiček je potegnil ter kmalu začel dirjati.

V majhnih razdaljah so sledile druge in tretje sani.

»Kaj nameravajo z nami?« je vprašala Ethel, ki je se stresal mraz kljub njenemu kožuhi, ki pa za razmere v tej zimski samotni ni zadostoval, in kljub debeli medvedji koži, ki je bila pogrnjena čez njeno in Clarkova kolena.

»Nas in svoj plen bošče spraviti pred policijo na varno. Večji del tolpe ostane tukaj, dokler se

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženskovanski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka peltina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka

vajena tudi gostilne, želi zaposlitve, kjerkoli. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 14.378.

Službodobe

Šivilja

dobi stalno mesto. Damski atelje, Poljanska 1. b

Stanovanja

ODDAJO:

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom, blizu mitnice v Šiški, oddam gospodu ali gospodični. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.488. (s)

Enosobno stanovanje

veliko in solčno, z razgledom na vrt in Cojzovo cesto, oddam učitelji ali uradnici — event. dvema osebam. Mir in snega. Križevniška ulica 14. (č)

Velika zračna soba

z 2 posteljama, se poceni odda. Mala čolnarska 3. (s)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Davčne zadeve

pritožbe, prijave, nasvete daje: »Davčna poslovalnica«, Ljubljana, Miklošičeva 7/II. nadstropje. (d)

Kupimo

Sena in detelje

kupi vsako množino Fran Reiter iz Nemčije, hotel Kafjez, Ljubljana. (k)

Prodamo

Mlekarska zadruga

na Dolenjskem proda 300 do 400 l mleka dnevno po nizki ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.390. (l)

Dalmatinsko vino

dobro, črno in belo, se toči ter dobro postreže v gostilni pri Zimovcu, Sp. Kašelj, poleg postaje Zalog. M. T. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog. Ljubljana. Židovska ulica in Stari trg. (l)

Javna sodna prodaja

pohištva, mizarskih strojev, orodja, potrebščin in lesa se bo vršila 2. januarja 1935 v Logatcu. Brod 30. (l)

Sveža jajca

debela, zajamčena, zaboje 720 komadov 360 Din. — la. orehi v lupini 100 kg 460 Din — franko voznina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Špecerijsko opravo

kompletno, z vsemi tehničnicami, zelo dobro in lepo ohranjeno, takoj prodam. Istotam velik lokal na prometnem kraju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.535. (l)

PRI HRIPI, INFLUENCI IN PREHLADU

se priporoča navadno tudi masaža; za masažo je dobra »Alga«. Pri hripi, influenci, prehladu namočite krpo z »Algo« in nalahno masirajte bolniku prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z »Algo« ublažuje bolečine, krepi in osvežava bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje.

»Alga« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 1 steklenica 14 Din.

(Reg. S. br. 18117/32).

Vsemogočni je odpoklical k Sebi našo predrago in nad vse ljubljeno hčerko, sestro in svakinjo, gospodično

MARIJO MARINKO

učiteljico na Vrhniki

danes, dne 28. t. m. ob 3 zjutraj, po dolgi mukopolni bolezni, prevideno s tolažili sv. vere.

Pogreb predrage pokojnice bo v nedeljo, dne 30. decembra 1934 ob 2 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1934.

Globoko žalujoči: Marjeta, mati; Pepca, Ivan, Francka, Albina poroč. Kumer, sestre in brat; Joško, svaki; Slavko, vnuk — ter vse ostalo sorodstvo.

to ne bo zgodilo, in domnevam, da bodo ponoči po raznih potih prišli za nami.

Vozili so se komaj versto in so pravkar, krenivši okrog nekega griča, izgubili taborišče z vida, ko sta z višine počila nenadoma dva strela iz pušk ter skoraj istočasno tam skočila dva moža iz snega ter vsak s puško v levici in z revolverjem v desnici pridirjala po pobočju.

Prve sani z Ethelo in Clarkom so se sunkoma ustavile, zakaj konj se je pod strešom v glavo zgrudil ter začel v smrtnem boju breati. Na Sašev poziv je kočijaž na svojem kozlu okorno vstal ter dvignil roke nad glavo.

Za njim so se hkratu s strelji oglasili prestrašeni klici. Prvi je bil Ethel, in ga ji je izvalil samo strah pred nenadnim napadom, drugi pa je bil stražnikov, ki je sedel nji nasproti. A ta krik je bil ob bolečine, zakaj drugi strel je bil zdrobil revolver v njegovi roki in hudo ranil roko samo.

Voznik drugih sani je imel opravka dovolj s tem, da je čvrsto potegnil svojega konja nazaj, zakaj bil je z njim tik za prvimi sanmi in samo tako, da je sunkovito uprl noge, kar ga je skoraj vrglo s konja, je mogel preprečiti, da ni trčil ob prednje sani. Toda stražnik v drugih sanh je z bliskovito prisotnostjo duha izrazil položaj, da se je zvalil ob strani s sani. Dva revolverja strela, ki sta tik zatem počila izza težko natovorjenih sani, eta pričala, da se je bil odločil sprejeti borbo z napadalci; po vsem videzu je bil izvrten strelec, zakaj ena izmed obeh krogel je preluknjala Gordonov zavirani krzneni ovratnik. Samo okoliščini, da je z največje naglice gazil za peden visoki sneg, da ga Clarku vrgel revolver, se je imel zahvaliti, da ga krogla ni zadela, ker ni nudil dovolj trdnega cilja.

Clark je spretno prestregel revolver v teku in v sekundi je že a težkim držanjem udaril hitro za-

pored stražarja in voznika po sencih. Oba sta nezavestna omahnila ter se zgrudila s sani v sneg.

Istočasno je bil vrgel Saša revolver Mongolcu v drugih sanh, kateri je sprlo naglo odigranega prizora razumel le toliko, da se njemu in sojetnikom ničesar ni bati, marveč zaupati. Ujel ga je sicer, toda bilo bi blazno, ako bi bil z njim streljal na stražnika, ki se je skrival za sanmi, zakaj ko bi se bil sklonil proti njemu, bi ga bila sprejela neizbežna krogla.

Napravil je torej tisto, kar je bilo v danih okoliščinah najbolj pametno: skočil je na drugi strani s sani in tu izza tovara iskal kritja pred stražarjem revolverjem.

Tretje sani, ki so bile zaostale, so pravkar obrnile okrog griča, in voznik, ki je bil ob strelov opozorjen, da se nekaj nenavadnega godi, je takoj ustavil svojega konja, da pregleda položaj, preden kakorkoli poseže dejanske v tek dogodkov.

To vse se je bilo odigralo v manj kot dveh minutah. Nedvomno so roparji verjeli, da Saša in Gordon nista sama, marveč da sta zgoraj na parobku krita z mnogimi puškimi cevmi. Vojska posadka, ki so jo z gotovostjo pričakovali v nekaj urah, je pač po presenetljivem slučaju prispela že prej.

Saša je bil stekel nekoliko naprej, da je prišel iz območja revolverjskih krogel in je stopil na drugi strani takega daleč, da je imel strelca za sanmi pred očmi. Nameril je svojo puško ter mu nekaj zaklical. Ropar je moral spoznati, da je bila zanj igra izgubljena, zakaj z besno, a onemoglo trmo je sledil povelju ter vrgel revolver v sani, odkoder ga je Mongolec pobral.

Clark se je bil medtem sklonil nad onesveščene stražnika svojih sani ter mu odpel debelo jopo iz ovčje kože. Že je pobral zlato uro in veržico, ki mu jo je bil lopov ukradel.

Objave

Preklic

Podpisani Wohinz Karl, žel. uradnik v Ljubljani, sem govoril o gđ. Šmalc Ivanki, trgovki v Ljubljani, Marijin trg 1, da so jo peljali v glavnačjo. Po-udarjam, da za to kleveto nisem imel nobene osnove ter jo vsled tega obžalujem, preklicujem in se zahvaljujem gđ. Šmalc Ivanki, da je odstopila od kazenske tožbe. Wohinz Karl. (o)

Pouk

Krojni tečaj dnevni in večerni

otvarja edina v sodobnem krojenju v tujni diplomirana strokovnjakinja. Udeleženci lahko pod strokovno vodstvom izdelujejo lastno garderobo. Pričetek 7. januarja 1935.

Jožica Kumelj Ljubljana — Gledališka 7.

Krojači in šivilje!

Krojna knjiga za damske obleke in perilo, ki ima 156 strani in preko 100 risb, je izšla. — Naslov: Knafež Alojzij, krojni učitelj, Ljubljana, Križevniška ulica. (u)

ČITAJTE IN ŠIRITE

»SLOVENCA«

VOJNE NE NOGAVICE ROKAVICE - MAJICE

KOMPLETNE POTREBŠČINE za KROJAČE IN ŠIVILJE,

nadalje: bogata zaloga zimskega triko-perila, žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravati, vsakovrstnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Objava

S 1. januarjem 1935 se odda v najem ali proda povsem opremljen in nanovo renoviran hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovcem, obstoječ iz 24 hotelskih sob in restavracijskim pavilijonom ob morju. Hotel je povsem sobno in restavracijsko opremljen, tako da kupec odnosno najemnik lahko takoj prične z obratovanjem.

Pojasnila daje »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani«, Miklošičeva c. 19, poštni predal 297.

Pošljite naročnino!

ZENINI!

NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojnem polju.

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete čez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25—, vezan Din 35—; II. del nevezan Din 24—, vezan Din 34— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

»Well, ti baraba,« je zagrizeno dejal, »zdaj se ti za nekaj časa ne bo ljubilo nositi tuje ure!«

Ako bi bil želel še kaj pristaviti, bi ga bili zadržali strelji iz pušk, ki so hitro zapored z raznih strani začeli pokati po zraku.

Gordon in ostali so prisluhnili.

Tega je bil pričakoval. Ostali člani tolpe, ki so jih strelji predramili, so prihajali svojim tovarišem na pomoč. Postaviti so se morali torej v bran. Bili so širje proti kolikim?

Komaj si je bil zastavil to vprašanje, že ga je pozabil.

To ni moglo biti. Čemu neki naj bi lopovi že zdaj iz daljave in še preden so imeli napadalce pred očmi, streljali?

Uganka se je hitro rešila. Zakaj medtem, ko se je streljanje v bližini taborišča še nekaj časa nadaljevalo in naposled utihnilo, so se pojavili na parobku griča, kjer sta še nedavno prežala Saša in Gordon, vojaki, ki so pridirjali po pobočju ter obkolili skupino.

Saša je delj časa govoril s poglavarjem, medtem ko so se vojaki polastili roparjev.

Nato je razložil poglavar presenetljivi prihod vojaštva ob tej uri.

Krožili so v več avtomobilih po pokrajini ter v svoje presenečenje slišali letalo ter ga kmalu nato tudi ugledali. Bilo pa je predaleč, da bi ga mogli priklicati s signali. A če je le kdo mogel kaj izvedeti o skrivališču banditov, je to moral biti letalec, seveda, ako je bila tolpa sploh v tem kraju. Nobeno letalo ni bilo odletelo, ne da bi njegov pilot in potniki slišali o napadu na sibirski ekspres. Bilo je torej računati z gotovostjo s tem, da se ozirajo po zločincih, ako ni bil to sploh namen njih poleta, zakaj ta pokrajina ni spadala v območje rednega zračnega prometa.